

1. הבשורה על מפלת ישראל ומות שאול ויהונתן בנו – א – י

2. תגובת דוד – יא – טז

3. קינת דוד על שאול ויהונתן – יז – כז

1. הבשורה על מפלת ישראל ומות שאול ויהונתן בנו (א – י)

א וַיְהִי, אַחֲרֵי מוֹת שְׂאוּל, וְדוֹד שָׁב, מֵהַכּוֹת אֶת-הָעַמְלֵק; וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּצִקְלָג, יָמִים שָׁנָיִם.

אחר ניצחון דוד על גלית, בעוד דוד וארבע מאות איש עמו ניצחו את כל מחנה עמלק, מת שאול בקרב עם פלשתים על ידי נער עמלקי, ומכאן כי עם שקיעת שמשו (קרנו) של שאול עד מותו, החל עולה וזורח שמשו (קרנו) של דוד בכל אשר יפנה.

ב וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וְהָיָה אִישׁ בָּא מִן-הַמַּחֲנֶה מֵעַם שְׂאוּל, וּבְגָדָיו קָרְעִים, וְאֶדְמָה עַל-רֹאשׁוֹ; וַיְהִי בְּבֹאוֹ אֶל-דָּוִד, וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה. ג וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד, אִי מִזֶּה תְּבוֹא; וַיֹּאמֶר אֵלָיו, מִמַּחֲנֶה יִשְׂרָאֵל נִמְלַטְתִּי.

ד וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד מֶה-הָיָה הַדָּבָר, הַגָּד-נָא לִי; וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר-נָס הָעָם מִן-הַמַּלְחָמָה, וְגַם הַרְבֵּה נָפְל מִן הָעָם וַיָּמָתוּ, וְגַם שְׂאוּל וַיְהוֹנָתָן בָּנוּ, מָתוּ. ה וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-הַנָּעַר הַמַּגִּיד לוֹ: אֵיךְ יָדַעְתָּ, כִּי-מָת שְׂאוּל וַיְהוֹנָתָן בָּנוּ. ו וַיֹּאמֶר הַנָּעַר הַמַּגִּיד לוֹ, נִקְרָא נְקִרִיתִי בְּהַר הַגְּלִבְעָה, וְהָיָה שְׂאוּל, נֹשֵׁעַן עַל-חֲנִיתוֹ; וְהָיָה הָרֶכֶב וּבַעֲלֵי הַפָּרָשִׁים, הַדֹּבְקָהוּ. ז וַיִּפֹּן אַחֲרָיו, וַיִּרְאֵנִי; וַיִּקְרָא אֵלַי, וַאֲמַר הַנְּנִי. ח וַיֹּאמֶר לִי, מִי אַתָּה; וַיֹּאמֶר (וְאָמַר) אֵלָיו, עַמְלֵקִי אֲנִכִּי. ט וַיֹּאמֶר אֵלַי, עַמְד-נָא עָלַי וּמַתְּנֵנִי--כִּי אַחֲזֵנִי, הַשֶּׁבֶץ: כִּי כָל עוֹד נַפְשִׁי, בִּי. י וְאָעַמַּד עָלָיו, וְאִמַּתְתֵּהוּ--כִּי יָדַעְתִּי, כִּי לֹא יִחְיֶה אַחֲרַי נָפְלוֹ; וְאָקַח הַנָּזַר אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ, וְאֶצְעָדָה אֲשֶׁר עַל-זְרַעוֹ, וְאֶבְיֵאֵם אֶל-אֲדֹנָי, הַנָּה.

משדה המערכה בין פלשתים לישראל, מגיע פליט עמלקי אל דוד ופיו הבשורות דלקמן:

א. עם ישראל נחלו מפלה במלחמה עם פלשתים.

ב. שאול ויהונתן בנו מתו, ועל שאלת דוד "איך ידעת כי מת שאול ויהונתן בנו?" (ה), השיב הפליט שבמקרה נזדמן להר הגלבוע, ושם לדבריו ביקש ממנו שאול (מהעמלקי) להרגו, מפני שאחזו השבץ (רטט) מרוב ייסורים מפציעתו על ידי פרשי פלשתים, כדי לא ליפול חי בידיהם, נפל על חרבו בניסיון להתאבד, אך משלא הצליח ולא מת מחרבו, ביקש בעוד נפשו בו מהנער העמלקי לקרב את מיתתו, כדי שלא יצטער מחמת המכה או מתוך הכרה כי ישיגוהו ממילא האויבים ויהרגוהו, יש לציין כי שאול נפל על חרבו היה כבר מת (התאבד), אך העמלקי שרצה למצוא חן בעיני דוד אמר כי הוא אשר המית את המלך אויבו, ובערמה התחפש במתאבל (אברבנאל) "והוא היה כמבשר בעיניו", ולחיזוק דבריו הביא הנער העמלקי את נזר (כתר) המלוכה ואת האצעדה (הצמיד) של שאול, בחושבו שדבריו אלה ישמחו את דוד בהכירו את שאול שהיה שונא ורודף את דוד.

2. תגובת דוד (יא – טז)

יא וַיִּחַזַק דָּוִד בְּבִגְדָיו, וַיִּקְרַעַם; וְגַם כָּל-הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר אִתּוֹ. יב וַיִּסְפְּדוּ, וַיִּבְכוּ, וַיִּצְמוּ, עַד הָעֶרֶב:
עַל-שְׂאוּל וְעַל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ, וְעַל-עַם יְהוָה וְעַל-בֵּית יִשְׂרָאֵל--כִּי נָפְלוּ, בְּחָרֵב. יג וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-הַנַּעַר
הַמְּגִיד לוֹ, אִי מִזֶּה, אֶתְּהָ; וַיֹּאמֶר, בֶּן-אִישׁ גֵּר עֹמֵלְקִי אֲנִכִי. יד וַיֹּאמֶר אֵלָיו, דָּוִד: אֵיךְ, לֹא יָרַאת,
לְשַׁלַּח יָדְךָ, לְשַׁחַת אֶת מְשִׁיחַ יְהוָה. טו וַיִּקְרָא דָּוִד, לְאַחַד מֵהַנְּעָרִים, וַיֹּאמֶר, גֵּשׁ פְּגַע-בוֹ; וַיִּכְהוּ,
וַיִּמָּת. טז וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד, דַּמִּיךְ (דָּמַךְ) עַל-רֹאשְׁךָ: כִּי פִיךָ, עָנָה בְּךָ לֵאמֹר, אֲנִכִי מִתְּתִי, אֶת-מְשִׁיחַ
יְהוָה.

עם השמע תוצאות תבוסת ישראל במערכה עם פלשתים ומות שאול ויהונתן, הגיב
דוד:

א. צום ומספד – "ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם" (יא)

ב. מצווה את נערו להרוג את העמלקי, על שהרג את "משיח ה'" – שאול, "ויקרא דוד... ויאמר
גש פגע בו ויכה וימות" (טו)

ג. נשא קינה (שיר צער) על שאול, יונתן ועל עם ה' שנפלו בחרב "ויקונן דוד על שאול ויונתן
בנו" (יז)

3. קינת דוד על שאול ויהונתן (יז – כז)

יז וַיִּקְנֶן דָּוִד, אֶת-הַקִּינָה הַזֹּאת, עַל-שְׂאוּל, וְעַל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ. יח וַיֹּאמֶר, לְלִמְד בְּנֵי-יְהוּדָה קִשֵּׁת,
הִנֵּה כְּתוּבָה, עַל-סֵפֶר הַיָּשָׁר.

טרם החל לקונן, רצה להטמיע אומץ בלב אנשיו ועודד אותם לבל יתייאשו, והוסיף כי הגיע העת
ללמד את בני יהודה להשתמש בקשת, כדי להתגבר על פלשתים, ועניין זה מצויין "בספר הישר"
התורה, כמובא "יהודה אתה יודוך אחיך ידך בעורף אויביך..." (בראשית מט), (מצודת דוד)

יט הַצְּבִי, יִשְׂרָאֵל, עַל-בְּמוֹתֶיךָ, חָלַל: אֵיךְ, נָפְלוּ גְבוּרִים. הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכִי רֹאוּ
שִׁיחָה חָלַל עַל בְּמוֹתֶיךָ – הֲרִי הַגְּלִבּוּעַ? כֹּה אֶל-תִּגִּידוּ בְּגַת, אֶל-תִּבְשְׁרוּ בְּחוּצַת אֲשֶׁקְלוֹן: פֶּן-
תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים, פֶּן-תַּעֲלִזְנָה בְּנוֹת הָעֵרִלִים. כֹּה הָרִי בַּגְּלִבֵּעַ, אֶל-טַל וְאֶל-מֶטֶר עֲלֵיכֶם--
וְשָׂדֵי תְרוּמַת: כִּי שֵׁם נִגְעַל, מִגֵּן גְּבוּרִים--מִגֵּן שְׂאוּל, בְּלִי מְשִׁיחַ בְּשֵׁמֶן. כֹּב מִדָּם חָלָלִים, מִחֶלֶב
גְּבוּרִים--קִשֵּׁת יְהוֹנָתָן, לֹא נִשּׁוּג אַחֹר; וְחָרֵב שְׂאוּל, לֹא תִשׁוּב רִיקָם. כֹּה שְׂאוּל וַיְהוֹנָתָן, הַנְּאֻהָבִים
וְהַנְּעִימִים בְּחַיֵּיהֶם, וּבְמוֹתָם, לֹא נִפְרְדוּ; מִנְּשָׂרִים קָלוּ, מֵאֲרִיּוֹת גְּבוּרָה. כֹּד בְּנוֹת, יִשְׂרָאֵל--אֶל-
שְׂאוּל, בְּכִינָה; הַמְּלַבֵּשְׁכֶם שְׂנִי, עִם-עֲדָנִים, הַמַּעֲלָה עֲדֵי זָהָב, עַל לְבוּשְׁכֶן. כֹּה אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים,
בְּתוֹךְ הַמְּלַחְמָה--יְהוֹנָתָן, עַל-בְּמוֹתֶיךָ חָלַל. כֹּה צַר-לִי עֲלֶיךָ, אַחִי יְהוֹנָתָן נְעַמְתָּ לִּי, מֵאֲדָ; נִפְלְאַתָּה
אֶהְבֶּתְךָ לִּי, מֵאֶהְבֵּת נָשִׁים. כֹּז אֵיךְ נָפְלוּ גְבוּרִים, וַיֵּאבְדוּ כָּלִי מִלְחָמָה.

תוכן קינת דוד על שאול ויונתן

א. מקלל את הרי הגלבוע – מקום נפילת שאול, שלא ירד עליהם טל ומטר.

ב. מביע צער על נפילתם של שאול ויונתן.

ג. מעלה על נס את גבורתם ופועלם, של שאול ויונתן.

ד. מציין את אהבתו ליונתן.

שמואל ב פרק ב

חלקת הפרק:

1. משיחת דוד למלך – א – ד
2. הברכה לאנשי יבש גלעד – ה – ז
3. המלכת איש בושת – ח – יא
4. מלחמת עבדי דוד ואנשי אבנר בברכה בגבעון – יב – יז
5. מות עשהאל בידי אבנר – יח – כג
6. מרדף יואב ואבישי אחר אבנר – כד – כה
7. הפסקת המלחמה – כו – כט
8. תוצאות הקרב – ל – לב

משיחת דוד למלך (א – ד)

א וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן, וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר, הֲאֶעֱלֶה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו, עֲלֵה; וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכִי אֶעֱלֶה, וַיֹּאמֶר חֲבֹנָה. **ב** וַיַּעַל שָׁם דָּוִד, וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו--אֲחִינֹעַם, הַיִּזְרְעֵלִית, וְאֲבִיגַיִל, אִשְׁתׁ נָבָל הַכַּרְמֶלִי. **ג** וַאֲנָשָׁיו אֲשֶׁר-עִמּוֹ הֶעֱלֶה דָּוִד, אִישׁ וּבֵיתוֹ; וַיֵּשְׁבוּ, בְּעָרֵי חֲבֹרֹן. **ד** וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה, וַיִּמְשְׁחוּ-שָׁם אֶת-דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל-בֵּית יְהוּדָה; וַיִּגְדּוּ לְדָוִד, לֵאמֹר, אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד, אֲשֶׁר קָבְרוּ אֶת-שָׂאוּל. דוד עובר מצגלק לחברון על פי ה', ושם נמשח למלך על שבט יהודה.

הברכה לאנשי יבש גלעד (ה – ז)

ה וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים, אֶל-אַנְשֵׁי יְבִישׁ גִּלְעָד; וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, בְּרָכִים אַתֶּם לַיהוָה, אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הַחֶסֶד הַזֶּה עִמָּךְ אֲדֹנֵיכֶם עִם-שָׂאוּל, וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ. וְעַתָּה, יַעַשׂ-יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וְרַחֲמִים; וְגַם אֲנֹכִי, אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם, הַדָּבָר הַזֶּה. **ז** וְעַתָּה תִּחְזַקְנָה יְדֵיכֶם, וְהָיוּ לְבָנֵי-חַיִל--כִּי-מַת, אֲדֹנֵיכֶם שָׂאוּל; וְגַם-אֹתִי, מִשְׁחוּ בֵּית יְהוּדָה לְמֶלֶךְ--עַלֵיהֶם.

דוד מברך את אנשי יבש גלעד (עיר בעבר הירדן המזרחי), על שגמלו חסד עם שאול וקברו אותו אחר נפלו בקרב עם פלשתים בגלבע.

המלכת איש בושת (ח – יא)

ח וַאֲבִנֵּר בֶּן-נֵר, שַׂר-צָבָא אֲשֶׁר לְשָׂאוּל--לָקַח, אֶת-אִישׁ בִּשְׁת בֶּן-שָׂאוּל, וַיַּעֲבֶרְהוּ, מִחֲנַיִם. **ט** וַיִּמְלֹכֵהוּ, אֶל הַגִּלְעָד, וְאֶל-הָאֲשׁוּרִי, וְאֶל-יִזְרְעֵאל; וְעַל-אֲפָרַיִם, וְעַל-בְּנֵימִן, וְעַל-יִשְׂרָאֵל, כֻּלָּהּ. **י** בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה אִישׁ-בִּשְׁת בֶּן-שָׂאוּל, בְּמָלְכוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל, וּשְׁתִּים שָׁנִים, מָלַךְ; אֲדָם בֵּית יְהוּדָה, הָיוּ אַחֲרָיו דָּוִד. **יא** וַיְהִי מִסְפֵּר הַיָּמִים, אֲשֶׁר הָיָה דָּוִד מָלַךְ בְּחֲבֹרֹן עַל-בֵּית יְהוּדָה--שִׁבְעֵ שָׁנִים, וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים.

אחר מות שאול, ממליך אבנר בן נר שר צבאו של שאול, את איש בושת בנו של שאול למלך על ישראל במחניים, ובישראל למעשה שולטים שני מלכים. דוד על שבט יהודה, ואיש בושת על ישראל.

מלחמת עבדי דוד ואנשי אבנר בברכה בגבעון (יב – יז)

יב וַיֵּצֵא אֲבִנֵּר בֶּן-נֵר, וְעַבְדֵי אִישׁ-בִּשְׁת בֶּן-שָׂאוּל, מִמִּחֲנַיִם, גִּבְעוֹנָה. **יג** וַיּוֹאֲב בֶּן-צְרוּיָה וְעַבְדֵי דָּוִד, יָצְאוּ, וַיִּפְגְּשׁוּם עַל-בְּרַכַת גִּבְעוֹן, וַיִּחָדְדוּ; וַיֵּשְׁבוּ אֵלָה עַל-הַבְּרָכָה, מִזָּה, וְאֵלָה עַל-הַבְּרָכָה, מִזָּה. **יד** וַיֹּאמֶר אֲבִנֵּר, אֶל יוֹאֲב, קוּמוּ נָא הַנְּעָרִים, וַיִּשְׁחָקוּ לְפָנָיו; וַיֹּאמֶר יוֹאֲב, יָקָמוּ. **טו** וַיִּקְמוּ, וַיַּעֲבְרוּ בְּמִסְפַּר--שָׁנִים עֶשְׂרִים לְבְנֵימִן, וְלֹאִישׁ בִּשְׁת בֶּן-שָׂאוּל, וּשְׁנַיִם עֶשְׂרִים, מֵעַבְדֵי דָּוִד. **טז** וַיִּחָדְדוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ, וַתִּרְבּוּ בְּצַד רֵעֵהוּ, וַיִּפְּלוּ, וַיִּחָדְדוּ; וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַהוּא, תְּלַקַּת הַצָּרִים אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן. **יז** וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה קָשָׁה עַד-מָאֵד, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּנְגַף אֲבִנֵּר וְאֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל, לְפָנָיו עַבְדֵי דָּוִד.

יואב ועבדי דוד נפגשים עם אבנר ועבדי איש בושת על הברכה בגבעון, ואבנר מציע לנערי יואב דו קרב

(משחק) עם נערי, כשבכל קבוצה יהיו 12 אנשים. לאחר שיואב הסכים, נאבקים הנערים אלה באלה עד מוות, והמשחק (קרב) נהפך למלחמה, שבו הפסיד צבא אבנר – ישראל לצבא יואב – יהודה.

מות עשהאל בידי אבנר (יח – כג)

יח ויהיו-שם, שלשה בני צרויה--יואב ואבישי, ועשהאל; ועשהאל קל ברגליו, כאחד הזבים אשר בשדה. **יט** וירדף עשהאל, אחרי אבנר; ולא-נטה ללכת, על-הימין ועל-השמאל, מאחרי, אבנר. **כ** ויפן אבנר, אחרי, ויאמר, האתה זה עשהאל; ויאמר, אגבי. **כא** ויאמר לו אבנר, נטה לך על-ימינך או על-שמאלך, ואלחז לך אחד מהנערים, וקח-לך את-חלצתו; ולא-אבה עשהאל, לסור מאחרי. **כב** ויסף עוד אבנר, לאמר אל-עשהאל, סור לך, מאחרי: למה אכפה, ארצה, ואיך אשא פני, אל-יואב אחיך. **כג** וימאן לסור, ויפנהו אבנר באחרי החנית אל החמש ונצא החנית מאחרי, ויפל-שם, וימת תחתו; ויהי כל-הבא אל-המקום אשר-נפל שם עשהאל, וימת ויעמדו.

עשהאל אחיו של יואב רודף אחר אבנר להרגו, ומשלא הסכים להפסיק לרדוף אחר אבנר למרות הפצרותיו הרבות אליו, פגע בו והרגו "**וימאן לסור (עשהאל) ויכהו אבנר באחרי החנית... וימת תחתיו... (כג)**"

מרדף יואב ואבישי אחר אבנר (כד – כה)

כד וירדפו יואב ואבישי, אחרי אבנר; והשמש באה--והמה באו עד-גבעת אמה, אשר על-פני-גיש דרך מדבר גבעון. **כה** ויתקבצו בני-בנימן אחרי אבנר, ויהיו לאגדה אחת; ויעמדו, על ראש-גבעה אחת. אחרי עשהאל, יואב ואבישי רודפים אחר אבנר, כדי לנקום את מות אחיהם עשאל, ובני בנימן מתקבצים יחד עם אבנר.

הפסקת המלחמה (כו – כז)

כו ויקרא אבנר אל-יואב, ויאמר הלא-תאכל חרב--הלא ידעתה, פי-מרה תהיה באחרונה; ועד-מתי לא תאמר לעם, לשוב מאחרי אחיהם. **כז** ויאמר יואב--חי האלהים, פי לולא דברת: פי אז מהפקר נעלה העם, איש מאחרי אחיו. **כח** ויתקע יואב, בשופר, ויעמדו כל-העם, ולא-ירדפו עוד אחרי ישראל; ולא-יספו עוד, להלחם. **כט** ואבנר ואנשיו, הלכו בערבה, כל, הלילה ההוא; ויעברו את-הירדן, וילכו כל-הבתרון, ויבאו, מתנים.

אבנר מצליח לשכנע את יואב להפסיק את המלחמה "**ויקרא אבנר אל יואב ויאמר הלא-תאכל חרב (כו)**", ואחר יואב תוקע בשופר, והמלחמה נפסקת.

תוצאות הקרב (ל – לב)

ל יואב, שב מאחרי אבנר, ויקבץ, את-כל-העם; ויפקדו מעבדי דוד, תשעה-עשר איש--ועשהאל. **לא** ועבדי דוד, הכו מבנימן, ובאנשי, אבנר: שלש-מאות וששים איש, מתו. **לב** וישאו, את-עשהאל, ויקברו בקבר אביו, אשר בית לחם; וילכו כל-הלילה, יואב ואנשיו, ויאר להם, בקברון. מאנשי דוד נהרגים 19 + עשאל. מאנשי אבנר נהרגים 360 אנשים. אבנר חוזר למחניים, ואנשי יואב הלכו לבית לחם, לקבור את עשאל.

שמואל ב פרק ג

חלוקת הפרק:

1. המלחמה בין בית שאול לבית דוד – א
2. שמות ילדי דוד שנולדו בחברון – ב – ה
3. המריבה בית איש בושת לאבנר – ו – יא
4. הברית בין אבנר לדוד – יב – טז

5. דברי השכנוע של אבנר בעד דוד – יז – יט
6. המשתה בבית דוד לכבוד אבנר ואנשיו – כ – כא
7. תגובת יואב על הברית בין דוד לאבנר – כב – ל
8. תגובת דוד לרצח אבנר – לא – לט

המלחמה בין בית שאול לבית דוד (א)

א ונתתי המלחמה, ארפה, בין בית שאול, ובין בית דוד; ודוד הלך וחתק, ובית שאול הלכים ודלים. המלחמה בין בית שאול לבית דוד התארכה, ועם השנים מלכות דוד הלכה והתחזקה, ומלכות שאול נחלשה, כשעוד ועוד אנשים שתמכו במלכות איש בושת בן שאול פסקו מלתמוך בו.

שמות ילדי דוד שנולדו בחברון (ב – ה)

ב וילדו (ויולדו) לדוד בנים, בחברון; ויהי בכורו אמנון, לאחינועם היזרעאלית. ג ומשנהו כלאב, לאביגל (לאביגיל) אשת נבל הפרמלי; והשלישי אבשלום בן-מעכה, בת-תלמי מלך גשור. ד והרביעי, אדוניא בן חגית; והחמישי, שפטיה בן-אביטל. ה והששי יתרעם, לעגלה אשת דוד; אלה ילדו לדוד, בחברון. בכור דוד – אמנון שנולד לאחינועם היזרעאלית. שני – כלאב בן אביגיל. שלישי – אבשלום בן מעכה. רביעי – אדוניא בן חגית. חמישי – שפטיה בן אביטל ושישי – יתרעם בן עגלה. עגלה – זו מיכל שהיתה חביבה עליו. (חז"ל)

המריבה בין איש בושת לאבנר (ו – יא)

ו ויהי, בהיות המלחמה, בין בית שאול, ובין בית דוד; ואבנר הנה מתחזק, בבית שאול. ז ולשאול פלגש, ושמה רצפה בת-איה; ויאמר, אל-אבנר, מדוע באתה, אל-פילגש אבי. ח ויתר לאבנר מאד על-דברי איש-בשת, ויאמר הראש כלב אנכי אשר ליהודה, היום אעשה-חסד עם-בית שאול אביך אל-אחיו ואל מרעהו, ולא המציתך ביד-דוד; ותפקד עלי עון האשה, היום. ט כה-יעשה אלהים לאבנר, וכה יסוף לו: פי, פאשר נשבע יהוה לדוד--פי-כן, אעשה-לו. י להעביר הממלכה, מבית שאול; ולהקים את-כסא דוד, על ישראל ועל-יהודה--מִדֹּן, ועד-באר שבע. יא ולא-יכל עוד, להשיב את-אבנר דבר, מיראתו, אתו. איש בושת שהומלך על ידי אבנר אחר מות שאול אביו, האשים את אבנר שבה אל פילגש אביו, רצפה בת איה, ובכך הוא מעיד על רצונו למלוך במקומו. תוכחת איש בושת לשר צבאו אבנר באה מצד הדין שפילגש מלך אסורה להדיוט (אדם פשוט), שכן אין משתמשין בשרביטו של המלך מטעם כבוד המלך. אבנר בא על פילגש המלך, כי חשב שגם לו מגיע זכויות כמלך, בהיותו המשענת של מלכות איש בושת, ובזה גרם לכעסו של איש בושת המלך (מלבים), ובתגובה לדברי איש בושת אליו, נשבע אבנר למרוד באיש בושת, ולעבור למחנה דוד, הוא וכל נאמניו.

הברית בין אבנר לדוד (יב – טז)

יב וישלח אבנר מלאכים אל-דוד תחתו לאמר, למי-ארץ: לאמר, פרטה בריתך אתי, והנה ידי עמך, להסב אליך את-פל-ישראל. יג ויאמר טוב--אני, אכרת אתך ברית: אך דבר אהז אנכי שאל מאתך לאמר, לא-תראה את-פני--פי-אם-לפני הביאה את מיכל בת-שאול, בבאה לראות את-פני. יד וישלח דוד מלאכים, אל-איש-בשת בן-שאול לאמר: תנה את-אשתי, את-מיכל, אשר ארשתי לי, במאה ערלות פלשתים. טו וישלח איש בשת, ויקחה מעם איש--מעם, פלטיאל בן-לוש (ליש). טז וילך אתה אישה, הלוך ובכה אתריה עד-בחרים; ויאמר אליו אבנר לך שוב, וישב. כתגובה לדברי איש בושת, שלח אבנר שליחים לדוד עם הצעה לכרות עמו ברית, שבתמורה ישכנע את כל ישראל לקבל עליהם את דוד למלך, וימנה אותו דוד לשר הצבא שלו. דוד הסכים להצעה, בתנאי שאבנר ידאג לכך שיחזירו לו את מיכל אשתו, שכן בכך הראה שהוא היורש של שאול מצד היותו חתן המלך, ולו יאה כתר המלכות. איש בושת נאות לבקשת דוד, ושלח את מיכל לדוד.

דברי השכנוע של אבנר בעד דוד (יז – יט)

יז ודבר-אבנר הנה, עם-זקני ישראל לאמר: גם-תמול, גם-שלישם, הייתם מבקשים את-דוד למלך, עליכם. יח ועתה, עשו: פי יהוה, אמר אל-דוד לאמר, ביד דוד עבדי הושיע את-עמי ישראל מיד פלשתים, ומיד כל איביהם. יט וידבר גם-אבנר, באזני בנימין; וילך גם-אבנר, לדבר באזני דוד בחרון, את כל-אשר-טוב בעיני ישראל, ובעיני כל-בית בנימן. אבנר הצליח לשכנע את כל ישראל שיקבלו עליהם את דוד למלך, באומרו לעם כי בו בחר ה' להושיע את ישראל מידי האוייבים.

המשתה בבית דוד לכבוד אבנר ואנשיו (כ – כא)

כ ויבא אבנר אל-דוד בחרון, ואתו עשרים אנשים; ויעש דוד לאבנר ולאנשיו אשר-אתו, משתה. כא ויאמר אבנר אל-דוד אקומה ואלכה ואקבצה אל-אדני המלך את-כל-ישראל, ויכרתו אתך ברית, ומלכת, בכל אשר תאונה נפשך; וישלח דוד את-אבנר, וילך בשלום. אחר שהצליח אבנר לשכנע את כל ישראל לקבל עליהם את דוד למלך, הגיע לחרון כדי להודיע לדוד על מילוי חלקו בהסכם, ודוד ערך לכבודו ולכבוד 20 האנשים שאיתו משתה "ויעש דוד לאבנר ולאנשים אשר אתו משתה" (כ), ואחר שב אבנר.

תגובת יואב על הברית בין דוד לאבנר (כב – ל)

כב והנה עבדי דוד ויואב בא מהגדוד, ושלל רב עמם הביאו; ואבנר, איננו עם-דוד בחרון--פי שלחו, וילך בשלום. כג ויואב וכל-הצבא אשר-אתו, באו; ויגדו ליואב, לאמר, בא-אבנר בן-נר אל-המלך, וישלחהו וילך בשלום. כד ויבא יואב אל-המלך, ויאמר מה עשיתם: הנה-בא אבנר אליך, למה-זה שלחתו וילך הלך. כה ידעת את-אבנר בן-נר, פי לפתתך בא; ולדעת את-מוצאך, ואת-מבואך (מובאך), ולדעת, את כל אשר אתה עשה. כו ויצא יואב, מעם דוד, וישלח מלאכים אחרי אבנר, וישבו אתו מבור הסרה; ודוד, לא ידע. כז וישב אבנר, בחרון, ויטהו יואב אל-תוף השער, לדבר אתו בשלי; ויפהו שם, החמש--וימת, בדם עשהאל אחיו. כח וישמע דוד, מאחרי כו, ויאמר נקי אנכי וממלכתי מעם יהוה, עד-עולם--מדמי, אבנר בן-נר. כט יחלו על-ראש יואב, ואל כל-בית אביו; ואל-יפרת מבית יואב זב ומצרע ומחזיק בפלך, ונפל בחרב וחסר לחם. ל ויואב ואבישי אחיו, הרגו לאבנר: על אשר המית את-עשהאל אחיהם, בגבעון במלחמה. יואב שר צבא דוד הגיע לחרון לאחר שאבנר יצא, ומשגילה את דבר הברית שכרתו דוד ואבנר, נסה לשכנע את דוד שאבנר מרמה אותו, ושמטרתו הינה לרגל אחרי דוד, לאחר מכן הצליח יואב להערים על אבנר ולהרגו, וזאת כנקמה על הרג עשהאל אחיו בידי אבנר, וגם בשל החשש שמא אבנר יתפוס את מקומו כשר צבא.

תגובת דוד לרצח אבנר (לא – לט)

לא ויאמר דוד אל-יואב ואל-כל-העם אשר-אתו, קרעו בגדיכם וחרגו שקים, וספדו, לפני אבנר; והמלך דוד, הלך אחרי המטה. לב ויקברו את-אבנר, בחרון; וישא המלך את-קולו, ויבך אל-קבר אבנר, ויבכו, כל העם. לג ויקנו המלך אל-אבנר, ויאמר: הקמות נבל, ימות אבנר. לד ידך לא-אסרות, ורגליך לא-לנחשתים הגשו, פנפול לפני בני-עולה, נפלת; ויספו כל-העם, לבפות עליו. לה ויבא כל-העם, להברות את-דוד לחם בעוד היום; וישבע דוד לאמר, פה יעשה-לי אלהים וכה יסיה, פי אם-לפני בוא-השמש אטעם-לחם, או כל מאומה. לו וכל-העם הפירו, וייטב בעיניהם, ככל אשר עשה המלך, בעיני כל-העם טוב. לו וידעו כל-העם וכל ישראל, ביום ההוא: פי לא היתה מהמלך, להמית את-אבנר בן-נר. {ס} לח ויאמר המלך, אל-עבדיו: הלוא תדעו--פי-שר וגדול נפל היום הזה, בישראל. לט ואנכי היום רף ומשוח מלך, והאנשים האלה בני צרויה קשים ממני: ישלם יהוה לעשה הרעה, פרעתו. רצח אבנר בידי יואב, היה ללא ידיעת דוד, ובוודאי כנגד רצונו. בשעה ששמע על מותו, כעס מאוד והוסיף 1. לקלל את יואב ואת בית אביו.

2. נשא הספד על אבנר.
 3. ערך הלוויה ממלכתית, והשתתף בה.
 4. נשא קינה על אבנר.
 5. צם.
- ככל מעשיו של דוד על מות אבנר, היה בהם מסר ברור לכל העם, כי לא הוא אשר שלח את יואב להרוג את אבנר "וידעו כל העם... כי לא היתה מהמלך להמית את אבנר בן נר" (ז), והוסיף כי אינו מעניש את יואב, מפני שהוא רך ובני צרויה (יואב ואבישי) קשים ממנו.

שמואל ב פרק ד

חלוקת הפרק:

1. הבהלה בעקבות מות אבנר בידי יואב – א – ג
2. מפיבושת בן יונתן ונכד שאול – ד
3. רצח איש בושת בידי רכב ובענה – ה – ח
4. הענשת רוצחי איש בושת (המלך) – ט – יב

1. הבהלה בעקבות מות אבנר בידי יואב (א – ג)

א וישמע בן-שאול, פי מת אבנר בְּחֶבְרוֹן, וירפו, יָדָיו; וְכָל-יִשְׂרָאֵל, נִבְהָלוּ. ב וּשְׁנֵי אַנְשֵׁים שָׂרֵי גְדוּדִים הָיוּ בֶן-שָׂאוּל שֵׁם הָאֶחָד בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֶכֶב, בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי--מִבְּנֵי בְנֵימִן: כִּי גַם בְּאֵרוֹת, תִּחַשְׁבַּע עַל-בְּנֵימִן. ג וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים, גְּתִימָה; וַיְהִי-שָׁם גְּרִים, עַד הַיּוֹם הַזֶּה. בעקבות מות אבנר בידי יואב, נבהלו המלך (איש בושת) ועם ישראל "וירפו ידיו וכל ישראל" (א)

2. מפיבושת בן יונתן ונכד שאול (ד)

ד וְלִיהוֹנָתָן, בֶּן-שָׂאוּל, בֶּן, נָכֵה רַגְלִים; בֶּן-חֲמִשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא שְׁמַעַת שָׂאוּל וַיְהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֵאל, וַתִּשְׁאָהוּ אִמּוֹתָו וַתִּנָּס, וַיְהִי בְּחֶפְזָה לְנוֹס וַיִּפֹּל וַיִּפְסַח, וּשְׁמוֹ מִפִּיבֹשֶׁת. לִיהוֹנָתָן בֶּן שָׂאוּל, בֶּן נָכֵה רַגְלִים בְּשֵׁם מִפִּיבֹשֶׁת, וְכֹאשֶׁר בָּאָה הַשְּׁמוּעָה עַל מוֹת שָׂאוּל, מִפִּיבֹשֶׁת הָיָה בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים, וּבַעַת שֶׁהָאוֹמֶנֶת שָׁלוּ לִקְחָהּ אוֹתוֹ כְּדִי לְבְרוּחַ, נָפַל וַנַּעֲשֶׂה נָכֵה.

3. רצח איש בושת בידי רכב ובענה (ה – ח)

ה וַיֵּלְכוּ בְּנֵי-רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי, רֶכֶב וּבַעֲנָה, וַיָּבֹאוּ כָּחֵם הַיּוֹם, אֶל-בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת; וְהוּא שֹׁכֵב, אֵת מִשְׁכַּב הַצֹּהָרִים. ו וַהֲנִיָּה בָּאוּ עַד-תּוֹךְ הַבַּיִת, לִקְחֵי חִטִּים, וַיִּכְהוּ, אֶל-הַחֲמִשׁ; וַרְכָב וּבַעֲנָה אָחִיו, נִמְלְטוּ. ז וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת, וְהוּא-שֹׁכֵב עַל-מִטָּתוֹ בְּחֹדֶר מִשְׁפָּכוֹ, וַיִּכְהוּ וַיִּמְתְּהוּ, וַיִּסְרִרוּ אֶת-רֹאשׁוֹ; וַיִּקְחוּ, אֶת-רֹאשׁוֹ, וַיֵּלְכוּ דֶרֶךְ הָעֵרְבָה, כָּל-הַלַּיְלָה. ח וַיָּבֹאוּ אֶת-רֹאשׁ אִישׁ-בֹּשֶׁת אֶל-דָּוִד, חֶבְרוֹן, וַיֹּאמְרוּ אֶל-הַמֶּלֶךְ, הִנֵּה-רֹאשׁ אִישׁ-בֹּשֶׁת בֶּן-שָׂאוּל אֵיבֹךְ אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת-נַפְשִׁי; וַיִּתֵּן יְהוָה לְאֹדְנֵי הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת, הַיּוֹם הַזֶּה, מִשָּׂאוּל, וּמִזִּרְעוֹ.

בענה ורכב משבט בנימין התחפשו למוכרי חטים, ונכנסו לבית איש בושת ורוצחים אותו, כשהוא שוכב על מיטתו. לוקחים את ראשו אל דוד הנמצא בחברון, ובמעשיהם זה ציפו לזכות באהדת דוד ואף לקבל שכר על שנקמו בבן אויבו של דוד – שאול.

4. הענשת רוצחי איש בושת (המלך) (ט – יב)

ט וַיַּעַן דָּוִד אֶת-רֶכֶב וְאֶת-בַּעֲנָה אָחִיו, בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי--וַיֹּאמֶר לָהֶם: חִי-יְהוֹנָה, אֲשֶׁר-פָּדָה אֶת נַפְשִׁי מִכַּל-צָרָה. י כִּי הַמַּגִּיד לִי לֵאמֹר הִנֵּה-מֵת שָׂאוּל, וְהוּא-הָיָה כְּמִבְשָׁר בְּעֵינָיו, וְאַחֲזָה בּוֹ, וְאַהְרַגְהוּ בְּצַקְלָג--אֲשֶׁר לַתַּיִת-לוֹ, בְּשָׂרָה. יא אַף כִּי-אַנְשֵׁים רָשָׁעִים, הָרְגוּ אֶת-אִישׁ-צַדִּיק בְּבֵיתוֹ עַל-מִשְׁפָּכוֹ; וְעַתָּה, הֲלוֹא אֲבַקֵּשׁ אֶת-דָּמוֹ מִיָּדְכֶם, וּבַעֲרֹתִי אֶתְכֶם, מִן-הָאָרֶץ. יב וַיֵּצֵאוּ דָוִד אֶת הַנְּעָרִים

וַיִּהְיֶה גוֹם, וַיִּקְצְצוּ אֶת-יְדֵיהֶם וְאֶת-רַגְלֵיהֶם, וַיִּתְּלוּ עַל-הַבְּרָכָה, בְּחִבְרוֹן; וְאֵת רֹאשׁ אִישׁ-בְּצִנֹּת לְקַחוּ, וַיִּקְבְּרוּ בְּקִבְרֵי-אֲבֹתָם בְּחִבְרוֹן.
בניגוד לציפיותיהם, דוד כעס עליהם והרגם על שהרגו את איש בושת המלך. דוד תולה את גופותיהם במטרה שכולם יראו וידעו כי הוא מתנגד להרג אנשים חפים מפשע.

שמואל ב פרק ו

חלוקת הפרק

1. העלאת הארון מבית אבינדב – א- ה
2. מות עוזה – "פרץ עוזה" – ו – יא
3. העלאת הארון מבית עובד אדום הגיתי לירושלים – יב – יט
4. תוכחת מיכל לדוד ותגובתו – כ – כב
5. עונשה של מיכל – כג

העלאת הארון מבית אבינדב (א-ה)

א וַיִּסַּף עוֹד דָּוִד אֶת-כָּל-בְּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁלֹשִׁים אֶלֶף. ב וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ דָּוִד, וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ, מִבְּעָלֵי, יְהוּדָה--לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם, אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר-נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרֹבִים, עָלָיו.
ג וַיִּרְכְּבוּ אֶת-אֲרוֹן הָאֱלֹהִים, אֶל-עֲגָלָה חֲדָשָׁה, וַיִּשְׁאַהוּ, מִבֵּית אֲבִינֹדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה; וַעֲזָא וְאֲחִיו, בְּנֵי אֲבִינֹדָב, נִהְגִּים, אֶת-הָעֲגָלָה חֲדָשָׁה. ד וַיִּשְׁאַהוּ, מִבֵּית אֲבִינֹדָב אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה, עִם, אֲרוֹן הָאֱלֹהִים; וְאֲחִיו, הֵלֵךְ לִפְנֵי הָאֲרוֹן. ה וְדָוִד וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִשְׁחַקִּים לִפְנֵי יְהוָה, בְּכָל, עֲצֵי בְרוֹשִׁים; וּבְכַנְּרוֹת וּבְנִבְלִים וּבְתַפִּים, וּבְמִנְעֻנְעִים וּבְצִלְצָלִים.
אחר כיבוש עיר דוד, התעורר דוד להעלות את ארון האלוקים מבית אבינדב אשר בגבעה.
הערה: מימי מלחמת ישראל עם פלשתים, הארון לא היה באוהל מועד (שמואל א, פרקים ד-ז).
את הארון מבית אבינדב שמים על עגלה חדשה, וכיאה למעמד דוד וכל ישראל שמחים ומשחקים לפני ה' בכינורות, בנבלים ובתופים.

2. מות עוזה – "פרץ עוזה" (י-יא)

ו וַיָּבֹאוּ, עַד-גֶּרֶן נָכוֹן; וַיִּשְׁלַח עֲזָה אֶל-אֲרוֹן הָאֱלֹהִים, וַיֵּאחֲזוּ בוֹ--כִּי שָׁמְטוּ, הַבָּקָר. ז וַיַּחַר אֵף יְהוָה בְּעֲזָה, וַיַּכְהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל-הַשָּׁל; וַיָּמָת שָׁם, עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים. ח וַיַּחַר לְדָוִד, עַל אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה פָּרִץ בְּעֲזָה; וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַהוּא, פָּרִץ עֲזָה, עַד, הַיּוֹם הַזֶּה. ט וַיִּרָא דָּוִד אֶת-יְהוָה, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיֹּאמֶר, אֵיךְ יָבֹא אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה. י וְלֹא-אָבָה דָּוִד, לְהַסִּיר אֵלָיו אֶת-אֲרוֹן יְהוָה--עַל-עֵיר דָּוִד; וַיִּטְהַר דָּוִד, בֵּית עֶבֶד-אֱדָם הַגִּתִּי. יא וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֶבֶד אֱדָם, הַגִּתִּי--שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים; וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֶת-עֶבֶד אֱדָם, וְאֶת-כָּל-בֵּיתוֹ.

בשעה שהמסע הגיע לגרן נכון חשב עוזה (ידיד דוד), כי הארון המונח על העגלה עומד ליפול בשעה ששמטו (קרוסו) הבקר מושכי העגלה ונגע בארון, ובשל כך המית אותו ה'. מותו הפתאומי ביום חג זה גרם לדוד צער גדול, עד כי בחר לקרוא למקום "פרץ עוזה" – על אשר פרץ ה' פרץ בעוזה, והמיתו ה' במיתה פתאומית. כתוצאה ממות עוזה חשש דוד להעלות את ארון ה' לירושלים "וירא דוד את ה'... ויאמר איך יבא אלי ארון ה'" (ט). על כן בחר להטותו לבית עובד אדום הגיתי, ושם היה מונח שלושה חודשים.
הערה: עובד אדום הגיתי – לוי היה מן השוערים והמשוררים, ושמו גיתי לפי שהתגורר בגת. (רד"ק)
שאלה: מה גרם למות עוזה?

תשובה: רד"ק: דוד וישראל שגו בשעה שהניחו את הארון על עגלה, ולא נשאו אותו על הכתפיים, כי שנאמר בתורה "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו", ולכן הראה להם הקב"ה קדושת הארון בשני אופנים: 1. בשמירת הבקר. 2. במות עוזה. דוד חשב כי במדבר היה המשכן נישא בעגלות, וכדי להבדיל

את הארון מכלי המשכן נשאוהו בכתף להראות גודל קדושתו, ולהבדילו מכלי המשכן. אבל עתה שכבר לא היה קיים המשכן, חשב כי לא יהיה חטא אם ישאוהו בעגלה, ועוד כשראה שהארון הושב מפלשתים בעגלה (שמואל א, ו), חשב שכך ראוי גם עתה ובזה טעה וגרם למות עוזה חברו.

3. העלאת הארון מבית עובד אדום הגיתי לירושלים (יב-יט)

יב ויגד, למלך דוד לאמר, ברוך יהוה את-בית עבד אדם ואת-פל-אשר-לו, בעבור, ארון האלהים; ויגד דוד, ויעל את-ארון האלהים מבית עבד אדם עיר דוד--בשמחה. יג ויהי, פי צעדו נשאי ארון יהוה--ששה צעדים: וינבח שור, ומריא. יד ודוד מכרפר בכל-עז, לפני יהוה; ודוד, חגור אפוד בד. טו ודוד וכל-בית ישראל, מעלים את-ארון יהוה, בתרועה, ובקול שופר. טז והיה ארון יהוה, בא עיר דוד; ומיכל בת-שאול נשקפה בעד החלון, ותרא את-המלך דוד מפני ומכרפר לפני יהוה, ותבז לו, בלבה. יז ויבאו את-ארון יהוה, ויצגו אתו במקומו, בתוך האהל, אשר נטה-לו דוד; ויעל דוד עלות לפני יהוה, ושלמים. יח ויכל דוד, מהעלות העולה והשלמים; ויברך את-העם, בשם יהוה צבאות. יט ויחלק לכל-העם לכל-המון ישראל, למאיש ועד-אשה, לאיש חלת לחם אחת, ואשפר אחד ואשישה אחת; ויגד כל-העם, איש לביתו.

אחר שלושה חודשים מעת שהונח הארון בבית עובד הגיתי, גילה דוד כי המצאות הארון בבית עובד אדום הגיתי הביאה ברכה על בית עובד אדום הגיתי ויגד למלך דוד לאמר ברוך ה' את בית עובד אדום... " (יב) רד"ק: בבנים ובעושר ותוספת טובה בכל דבר מעת שהיה הארון בביתו.

בהעלאת הארון לירושלים, דוד פיזז (רקד) ושר מתוך שמחה עם קהל המשתתפים, ומיכל שהשקיפה מהחלון וראתה את דוד רוקד ושמח, בזה לו בגלל התנהגותו, כשביטל לדעתה את כבודו כמלך ב-3 עניינים: א. בגופו שכרכר בכל עוז לפני ה'.

ב. בלבושו שהיה לבוש אפוד בד כלבוש הכהנים, ולא לבוש בגדי מלכות. דוד עשה זאת כדי לא להראות גאווה לפני ה'.

ג. מעצם השתתפותו בשמחת הארון עם כלל ישראל.

משהביאו את ארון ה' לירושלים לעיר דוד, והניחוהו באוהל שעשה לו דוד:

א. הקריב קרבנות ושלמים.

ב. ברוך את העם.

ג. חילק לכל המשתתפים: 1. חלת לחם. 2. בשר – "אשפר אחד". 3. יין – "אשישה אחת".

4. תוכחת מיכל לדוד ותגובתו (כ-כב)

כ וישוב דוד, לברך את-ביתו; ותצא מיכל בת-שאול, לקראת דוד, ותאמר מה-נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו, פהגלות נגלות אחד הרקים. כא ויאמר דוד, אל-מיכל, לפני יהוה אשר בחר-בי מאביך ומפל-ביתו, לצות אתי נגיד על-עם יהוה על-ישראל; ושחקתי, לפני יהוה. כב ונקלתי עוד מזאת, והייתי שפל בעיני; ועם-האמהות אשר אמרת, עםם אפבדה.

כאשר שב דוד לביתו, יצאה לקראתו מיכל אשתו והוכיחה אותו על דרך התנהגותו בעת העלאת הארון, (כמצוין לעיל סעיף 3) כשלטענתה בעת שפיזז ושר מתוך שמחה עם המון ישראל, נראה כאחד הרקים ולא במעמד המתאים למלך "ותאמר מה נכבד מלך... כהגלות נגלות אחד הרקים" (כ), ובתגובה ענה לה דוד שבדרכו זו בחר לכבד את הקב"ה ולהניח את כבודו, בשעה שבחר לא להתחשב בדעת הקהל כאשר נגע הדבר לכבוד שמים "ונקלותי (אשפיל) עוד מזאת והייתי שפל בעיני ועם האמהות אשר עםם אכבדה" (כב)

5. עונשה של מיכל (כג)

כג ולמיכל, בת-שאול, לא-היה לה, ילד--עד, יום מותה.

בעוון שביזתה את דוד על שהקל בכבודו לפני ארון האלוקים, לא היה לה ילד עד יום מותה.

קושי: לכאורה קיימת סתירה בין הכתוב בפרקנו "ולמיכל... לא היה ילד..."

לבין הנאמר בשמואל ב, כא: "ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל"
ישוּב הסתירה:

רד"ק: הכוונה בפרקנו, מקום בו בזה לדוד לא ילדה כעונש, אבל לפני היום הזה כן ילדה.
תוספתא: המצוין בשמואל ב, כא "ואת חמשת בני מיכל" אלו היובני מירב, ומיכל היא שגידלה אותם ונקראו על שמה.

5. העלאת הארון, תגובת מיכל ותשובת דוד.

א. מה היו המעשים שעשה דוד לכבוד העלאת ארון ה'?

ב. מה היתה תגובת מיכל לאחד ממעשיו, ומה היתה תשובת דוד לדבריה?

ת. א. *דוד היה חגור אפוד בד ורקד "בכל עוז" לפני ה'!

*את הארון העלו בתרועה ובקול שופר (בהעלאה הראשונה נזכרו גם כנורות, נבלים, תופים, מנענעים וצלצלים).

*בהגיע הארון אל האוהל שנטה לו דוד, העלו עולות ושלמים לפני ה'!

*דוד ברך את העם בשם ה', וחילק לכולם חלת לחם, אשפה ואשישה.

ב. מיכל חשבה שריקודי דוד לפני ה' הם מחזה נלעג, ושהוא שם עצמו ללעג בפני כל רואיו, דבר שאינו יאה למלך. דוד השיב לה, כי אינו מחשיב את כבודו לצורך עניין זה, וכי עשה הכל לכבוד ה'!

שמואל ב פרק ה: הרחבת תחומי הממלכה

חלוקת הפרק:

1. המלחמה בפלשתים – א

2. המלחמה במואב – ב

3. המלחמה בהדדעזר מלך צובה – ג – ד

4. עזרת דמשק לצובה ומלחמת דום בהם – ה – ח

5. מנחת תועי מלך חמת לדוד – ט – יב

6. קבורת חללי האויבים בידי דוד – יג

7. הנציבים באדום – יד – יח

המלחמה בפלשתים (א)

א וַיְהִי, אַחֲרֵי-כֵן, וַיִּף דָּוִד אֶת-פְּלִשְׁתִּים, וַיִּכְנִיעֵם; וַיִּקַּח דָּוִד אֶת-מִתְגַּ הָאֵמָה, מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. דוד נלחם בפלשתים וכובש מהם את "מתג האמה" – העיר גת שהיתה עיר גדולה ששלטה על ערים אחרות בדומה למתג – רסן ששולט על הבהמה להוליכה לכל אשר ירצו.

המלחמה במואב (ב)

ב וַיִּף אֶת-מוֹאָב, וַיִּמְדָּם בַּחֶבֶל הַשָּׁכָב אוֹתָם אַרְצָה, וַיִּמְדָּד שְׁנֵי-חֲבָלִים לְהַמִּית, וּמֵלֶא הַחֶבֶל לְהַחֲיוֹת; וַתְּהִי מוֹאָב לְדָוִד, לְעֶבְדִים נִשְׁאֵי מִנְחָה.

דוד נלחם במואב ומודד אותם בחבל ושני חבלים (שני שלישי), הוא ממית וחבל אחד (שלישי אחד) החיה לפי שהרגו את אביו, אמו ואחיו שהפקיד בידם כשהיה בורח מפני שאול, כפי שמצויין: "וינחם את פני מלך מואב" (שמואל א, כב, ד), ולא מצאנו שיצאו משם.

המלחמה בהדדעזר מלך צובה (ג)

ג וַיִּף דָּוִד, אֶת-הַדְּדַעְזָר בֶּן-רְחֹב מֶלֶךְ צוּבָה, בְּלָכְתוֹ, לְהַשִּׁיב יָדוֹ בְּנֶהֱרָ- (פְּרָת). ד וַיִּלְכֹּד דָּוִד מִמֶּנּוּ, אֶלֶף וּשְׁבַע-מֵאוֹת פָּרָשִׁים, וְעֶשְׂרִים אֶלֶף, אִישׁ רִגְלִי; וַיַּעֲקֹר דָּוִד אֶת כָּל הַרְּכָב, וַיִּוְתֵר מִמֶּנּוּ מֵאָה רָכָב. דוד נלחם בהדדעזר מלך צובה, והצליח ללכוד מהם פרשים ולוחמים, מעקר את רכביהם דהיינו:

להוריד את הרגלים לבהמות שנושאות את הרכב, כדי לא לעבור על הציווי שיש למלך בישראל
"רק לא ירבה לו סוסים" (דברים יא, ד), והותיר מאה רכב שהיה צריך למרכבתו (רש"י).

עזרת דמשק לצובה ומלחמת דום בהם (ה – ח)

ה ותבא, ארם דמשק, לעזר, להדדעזר מלך צובה; ויך דוד בארם, עשרים-ושנים אלה איש. וישם דוד
נצבים, בארם דמשק, ותהי ארם לדוד, לעבדים נושאי מנחה; וישע יהוה את-דוד, בכל אשר הלך. וניקח
דוד, את שלטי הנהב, אשר היו, אל עבדי הדדעזר; ויביאם, ירושלם. ח ומבטח ומברתי, ערי הדדעזר: לקח
המלך דוד, נחשת--הרבה מאד.

ארם דמשק באה לעזור להדדעזר מלך צובה, ודוד מכה גם בהם עשרים ושניים אלה, ולאחר מכן
דוד שם בארם דמשק נציבים – פקידים ממונים לגבות מס, ולמשול בהם. מלבד מה שלקח מעבדי
הדדעזר את שלטי הזהב – אשפתות שנותנים בהם חצים, וכן הרבה נחושת.

מנחת תועי מלך חמת לדוד (ט – יב)

ט וישמע, תועי מלך חמת: כי הפה דוד, את כל-חיל הדדעזר. י וישלח תועי את-יורם-בנו אל המלך-דוד
לישא-לו לשלום ולברכו, על אשר גלחם בהדדעזר ויפהו--כי-איש מלחמות תועי, הנה הדדעזר; ויבדו, היו
כלי-כסף וכלי-זהב--וכלי נחשת. יא גם-אתם, הקדיש המלך דוד ליהוה, עם-הכסף והנהב אשר הקדיש,
מכל-הגוים אשר פגשו. יב מארם וממואב ומבני עמון, ומפלשתים ומעמלק, ומשלל הדדעזר בן-רחב, מלך
צובה.

מששמע תועי מלך חמת על נצחון דוד את הדדעזר שהיה אויבו מתמיד, שלח תועי מנחה בידי יורם
בנו לדוד כאות הוקרה על שהכה בהדדעזר מלך צובה. דוד מקדיש לה' את המנחה שקיבל, וגם את
כל השלל שנפל בידו מכל כבושיו מארם, מבני עמון, מפלשתים, מעמלק ומצובה.

קבורת חללי האויבים בידי דוד (יג)

יג ויעש דוד, שם, בשבו, מהפותו את-ארם בגיא-מלח--שמונה עשר, אלה.
כל חללי הגויים שנפלו במלחמת ישראל קבר דוד, ועניין זה עשה שם טוב לישראל על שהיו מקברים
את אויביהם "ויעש דוד שם" (יג), ומניין שקברן דוד? שנאמר: "ויהי דוד את אדום בעלות יואב
שר הצבא לקבר את החללים שמונה עשר אלה" (מלכים א, א, טו)

הנציבים באדום (יד – יח)

יד וישם באדום נצבים, בכל-אדום שם נצבים, ויהי כל-אדום, עבדים לדוד; וישע יהוה את דוד, בכל
אשר הלך. טו וימלך דוד, על-כל-ישראל; ויהי דוד, עשה משפט וצדקה--לכל-עמו. טז ויואב בן-צרויה,
על-הצבא; ויהושפט בן-אחיליז, מזכיר. יז וצדוק בן-אחיתוב ואחיהמלך בן-אביתר, פהנים; ושרית, סופר.
יח ויבנהו, בן-יהוידע, והפרתי, והפלתתי; ויבני דוד, פהנים היו.
גם באדום שם נציבים, ואדום נהיו עבדים לדוד.

שמואל ב פרק ט

חלוקת הפרק:

1. חסד דוד עם מפיבושת – א – ט
2. הציווי לציבא עבד שאול – י – יג

1. חסד דוד עם מפיבושת (א – ט)

א ויאמר דוד--הכי יש-עוד, אשר נותר לבית שאול; ואעשה עמו חסד, בעבור יהונתן.
ב ולבית שאול עבד ושמו ציבא, ויקראו-לו אל-דוד; ויאמר המלך אליו האמה ציבא, ויאמר
עבדך. ג ויאמר המלך, האפס עוד איש לבית שאול, ואעשה עמו, חסד אלהים; ויאמר ציבא

אָל הַמֶּלֶךְ, עוֹד בֶּן לַיהוֹנָתָן נֹכַח רִגְלֵימָה. ד וַיֹּאמֶר-לוֹ הַמֶּלֶךְ, אֵיפֹה הוּא; וַיֹּאמֶר צִיבָא, אֶל-הַמֶּלֶךְ, הִנֵּה-הוּא בֵּית מְכִיר בֶּן-עַמְיָאל, בְּלוֹ דְבָר. ה וַיִּשְׁלַח, הַמֶּלֶךְ דָּוִד; וַיִּקְחֵהוּ, מִבֵּית מְכִיר בֶּן עַמְיָאל לְ דָבָר. ו וַיָּבֵא מִפִּיבִשֶׁת בֶּן-יְהוֹנָתָן בֶּן-שָׂאוּל, אֶל-דָּוִד, וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה; וַיֹּאמֶר דָּוִד מִפִּיבִשֶׁת, וַיֹּאמֶר הִנֵּה עַבְדְּךָ. ז וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אֶל-תִּירָא, כִּי עָשִׂה אֲעָשֶׂה עִמָּךְ חֶסֶד בְּעַבְדְּךָ יְהוֹנָתָן אָבִיךָ, וְהִשְׁבַּתִּי לָךְ, אֶת-כָּל-שְׂדֵה שָׂאוּל אָבִיךָ; וְאַתָּה, תֹּאכַל לֶחֶם עַל-שְׁלַחְנִי--תְּמִיד. ח וַיִּשְׁתַּחֲוֶה, וַיֹּאמֶר מָה עַבְדְּךָ: כִּי פָנִיתָ, אֶל-הַקֶּלֶב הַמֵּת אֲשֶׁר כָּמוֹנִי. ט וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ, אֶל-צִיבָא נֶעַר שָׂאוּל--וַיֹּאמֶר אֵלָיו: כָּל אֲשֶׁר הָיָה לְשָׂאוּל וּלְכָל-בֵּיתוֹ, נָתַתִּי לָבֶן-אֲדֹנָיךָ.

דוד, ברצותו לגמול חסד עם צאצאי שאול בשל אהבתו ליונתן, קרא לצובא עבד שאול ושאל אותו " ... האפס עוד איש לבית שאול ואעשה עמו חסד?" (ג), וצובא עונה לו שנשאר מפיבושת בן יהונתן שנמצא בביתו של מכיר בן עמיאל במקום שנקרא "לו דבר" ומשבא מפיבושת בן יהונתן, שהיה נכה רגלים לבית דוד, בישר לו דוד שתי בשורות:

1. השדה והרכוש של שאול ימסרו לו "והשיבותי לך את שדה שאול" (ז).
2. נתנו באוכלי שלחנו כל הימים "ואתה תאכל לחם על שלחני תמיד" (ז).

הערה:

יש לפרש כי דוד זכה בכל נחלת שאול לפי שאיש בושת ובית שאול היו מורדים במלכות, כי ידוע כי דוד היה מלך אחרי מות שאול, ונמשח על פי ה' ומורד במלכות הוא וכל נכסיו נתחייבו, ומן הדין זכה בהם דוד, ומשבחר להשיב את השדות והרכוש למפי בושת, חסד גדול עשה עמו ועוד שנתנו באוכלי שולחנו כל הימים (רד"ק).

2. הציווי לציבא עבד שאול (י – יג)

י וְעַבְדְּךָ לֹא אֶת-הָאֲדָמָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְעַבְדֶּיךָ וְהַבָּאָה, וְהָיָה לָבֶן-אֲדֹנָיךָ לֶחֶם וְאֶכְלוּ, וּמִפִּיבִשֶׁת בֶּן אֲדֹנָיךָ, יֹאכַל תְּמִיד לֶחֶם עַל-שְׁלַחְנִי; וּלְצִיבָא, חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בָּנִים--וְעֶשְׂרִים עַבְדִּים. יא וַיֹּאמֶר צִיבָא, אֶל-הַמֶּלֶךְ, כָּל אֲשֶׁר יֵצֵא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶת-עַבְדִּי, כֶּן יַעֲשֶׂה עַבְדְּךָ; וּמִפִּיבִשֶׁת, אֶכַּל עַל שְׁלַחְנִי, כְּאַחַד, מִבְּנֵי הַמֶּלֶךְ. יב וְלִמִּפִּיבִשֶׁת בֶּן-קֶטָן, וְשִׁמוֹ מִיכָא; וְכָל מוֹשֵׁב בֵּית-צִיבָא, עַבְדִּים לִמִּפִּיבִשֶׁת. יג וּמִפִּיבִשֶׁת, יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלַם, כִּי עַל-שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ תְּמִיד, הוּא אֶכַּל; וְהוּא פֶּסֶחַ, שְׁתֵּי רִגְלָיו.

דוד מצווה על ציבא שהוא וחמשה עשר בניו ועשרים עבדיו, יעבדו את האדמה עבור מפיבושת, בשל היותו נכה רגלים, וציבא הסכים לדברי דוד.

שמואל ב פרק יג

חלוקת הפרק

1. מעשי אמנון בתמר – א – ב
2. עצת יונדב לאמנון – ג – ז
3. תמר בבית אמנון – ח – טו
4. תגובת תמר לאונס – טז – יט
5. תגובת אבשלום לאונס ותגובת דוד – כ – כב
6. הריגת אמנון בידי אבשלום – כג – ל
7. אבל דוד ותנחומי יונדב – לא – לו
8. בריחת אבשלום – לז – לח

1. מעשי אמנון בתמר (א-ב)

א וַיְהִי אַחֲרֵי-כֵן, וּלְאַבְשָׁלוֹם בֶּן-דָּוִד אָחוֹת יָפָה--וַיִּשְׁמָה תְּמָר; וַיֹּאדְהָבָהּ, אֲמִנוֹן בֶּן-דָּוִד. ב וַיֵּצֵר לְאַמְנוֹן לְהַתְחַלּוֹת, בְּעַבְדֵי תְּמָר אָחִיתוֹ--כִּי בְתוּלָהּ, הִיא; וַיִּפְּלֵא בְּעֵינָיו אֲמִנוֹן, לַעֲשׂוֹת לָהּ מְאוּמָה.

אמנון בנו של דוד מאחינועם היזרעאלית, התאהב בתמר אחות אבשלום (תמר ואבשלום אחים מהאב דוד ומן האם מעכה בת מלך גשור), ומרוב אהבתו אליה ואי יכולת להשיגה נעשה חולה.

2. עצת יונדב לאמנון (ג-ז)

ג וּלְאִמְנוֹן רַע, וְשָׁמוּ יוֹנָדָב, בֶּן-שֹׁמֵעָה, אָחִי דָוִד; וַיּוֹנְדָב, אִישׁ חָכָם מְאֹד. ד וַיֹּאמֶר לוֹ, מִדּוּעַ אַתָּה כָּכָה דָל בֶּן-הַמֶּלֶךְ בְּבִקְרָה בְּבִקְרָה--הֲלוֹא, תִּגִּיד לִי; וַיֹּאמֶר לוֹ, אִמְנוֹן, אֶת-תְּמָר אָחוֹת אֲבִשְׁלָם אָחִי, אָנֹכִי אֹהֵב. ה וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוֹנָדָב, שָׁכַב עַל-מִשְׁכַּבָּהּ וְהִתְחַלְּתָהּ; וְכֹא אֲבִיךָ לִרְאוּתָהּ, וְאָמַרְתָּ אֵלָיו תְּבֹא נָא תְּמָר אָחוֹתִי וְתִבְרְנִי לֶחֶם וְעָשְׂתָה לְעֵינַי אֶת-הַבְּרִיָּה, לְמַעַן אֲשֶׁר אֲרָאָהּ, וְאֶכְלֵתִי מִיָּדָה. ו וַיִּשְׁכַּב אִמְנוֹן, וַיִּתְחַלְּתָהּ; וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ לִרְאוּתוֹ, וַיֹּאמֶר אִמְנוֹן אֶל-הַמֶּלֶךְ תְּבֹא-נָא תְּמָר אָחוֹתִי וְתִלָּבֵב לְעֵינַי שְׂתֵי לִבְבוֹת, וְאֲבָרָהּ, מִיָּדָה. ז וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶל-תְּמָר, הַבְּיָתָה לֵאמֹר: לְכִי נָא, בֵּית אִמְנוֹן אָחִיךָ, וְעִשְׂי-לוֹ, הַבְּרִיָּה. כשראה יונדב בן שמעה (שמה) אחי דוד חבירו של אמנון בצערו, יעץ לו לעשות עצמו חולה וכשאביו דוד יבא לבקרו, יבקש ממנו שתמר אחותו תבוא לביתו ותסעד אותו – להכין לו אוכל "ואמרת אליו תבא נא תמר אחותי ותברני לחם" (ה), ואמנון עושה כעצת יונדב ומבקש מדוד לשלוח אליו את תמר ודוד מסכים.

3. תמר בבית אמנון (ח-טו)

ח וַתֵּלֶךְ תְּמָר, בֵּית אִמְנוֹן אָחִיהָ--וְהוּא שָׁכַב; וַתִּקַּח אֶת-הַבָּצֵק וְתִלוּשׁ (וַתִּלְּשׁ) וְתִלָּבֵב לְעֵינָיו, וְתִבְשַׁל אֶת-הַלֶּבְבוֹת. ט וַתִּקַּח אֶת-הַמִּשְׁרַת וַתִּבְצַק לְפָנָיו, וַיִּמָּאֵן לֵאכֹל; וַיֹּאמֶר אִמְנוֹן, הוֹצִיאוּ כָל-אִישׁ מֵעָלַי, וַיִּצְאוּ כָל-אִישׁ, מֵעָלָיו. י וַיֹּאמֶר אִמְנוֹן אֶל-תְּמָר, הֲבִיאי הַבְּרִיָּה הַחֲדָר, וְאֲבָרָהּ, מִיָּדָה; וַתִּקַּח תְּמָר, אֶת-הַלֶּבְבוֹת אֲשֶׁר עָשְׂתָה, וַתְּבֹא לְאִמְנוֹן אָחִיהָ, הַחֲדָרָה. יא וַתִּגַּשׁ אֵלָיו, לֵאכֹל; וַיַּחֲזֶק-בָּהּ וַיֹּאמֶר לָהּ, בּוֹאי שָׁכְבִי עִמִּי אָחוֹתִי. יב וַתֹּאמֶר לוֹ, אֶל-אָחִי אֶל-תַּעֲנֵנִי--כִּי לֹא-יַעֲשֶׂה כֵן, בִּישְׂרָאֵל: אֶל-תַּעֲשֶׂה, אֶת-הַנְּבִלָה הַזֹּאת. יג וַאֲנִי, אָנֹכִי אוֹלִיךָ אֶת-חַרְפְּתִי, וְאַתָּה תִּהְיֶה כְּאֶחָד הַנְּבִלִים, בִּישְׂרָאֵל; וְעַתָּה דַּבֵּר נָא אֶל-הַמֶּלֶךְ, כִּי לֹא יִמְנַעֲנִי מִמֶּךָ. יד וְלֹא אָבָה, לְשִׁמֵּעַ בְּקוֹלָהּ; וַיַּחֲזֶק מִמֶּנָּה וַיַּעֲנֶה, וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ. טו וַיִּשְׁנָאָה אִמְנוֹן, שְׁנָאָה גְדוֹלָה מְאֹד--כִּי גְדוֹלָה הַשְׁנָאָה אֲשֶׁר שְׁנָאָהּ, מֵאַהֲבָה אֲשֶׁר אֹהֵבָה; וַיֹּאמֶר לָהּ אִמְנוֹן, קוּמִי לְכִי. כשבאה תמר לבית אמנון ברשות אביה דוד, הכינה לו לביבות ואמנון מסרב לאכול עד שיצאו כל המשרתים מהבית ואז ביקש מתמר לשכב עמה, ומשסירבה ולמרות התנגדותה, מענה אותה אמנון ושוכב איתה ומשלחה מביתו " ... ויאמר לה אמנון קומי לכי" (טו)

4. תגובת תמר לאונס (טז-יז)

טז וַתֹּאמֶר לוֹ, אֶל-אוֹדֹת הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, מֵאַחֲרַת אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ עִמִּי, לְשַׁלְּחֵנִי; וְלֹא אָבָה, לְשִׁמֵּעַ לָהּ. יז וַיִּקְרָא, אֶת-נַעֲרוֹ מִשְׂרָתוֹ, וַיֹּאמֶר, שְׁלַחוּ-נָא אֶת-זֹאת מֵעָלַי הַחוּצָה; וַנַּעַל הַדָּלֶת, אַחֲרֶיהָ. יח וְעָלְיָהּ כְּתוּבָה פְּסִים, כִּי כֵן תִּלְבַּשְׁנָה בְּנוֹת-הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלוֹת מֵעִילִים; וַיִּצְא אוֹתָהּ מִשְׂרָתוֹ הַחוּץ, וַנַּעַל הַדָּלֶת אַחֲרֶיהָ. יט וַתִּקַּח תְּמָר אֶפֶר עַל-רֹאשָׁהּ, וַכְּתוּבָה הַפְּסִים אֲשֶׁר עָלְיָהּ קָרְעָה; וַתִּשֶׂם יָדָהּ עַל רֹאשָׁהּ, וַתֵּלֶךְ הַלֹּךְ וְזָעָקָה.

1. מבקשת מאמנון שלא ישלחה ומוסיפה שמעשה הגירוש חמור יותר ממעשה האונס "ותאמר לו על אוֹדֹת הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת מֵאַחֲרַת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמִּי לְשַׁלְּחֵנִי וְלֹא אָבָה לְשִׁמֹּעַ לָהּ" (טז)
2. קורעת את כתונת הפסים שעליה – כתונת בנות המלך הבתולות.
3. שמה אפר על ראשה.
4. הלכה וזעקה לעיני כל מרוב צער וכאב.

5. תגובת אבשלום לאונס ותגובת דוד (כ-כב)

כ וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ אֲבִשְׁלָוִם אָחִיהָ, הָאִמְנוֹן אָחִיךָ הִנֵּה עִמָּךְ, וְעַתָּה אָחוֹתִי הַחֲרִישִׁי אָחִיךָ הוּא, אֵל

תְּשִׁיטִי אֶת-לִבִּי לְדַבֵּר הַזֶּה; וּתִשָּׁב תִּמְרֵי וְשִׁמְמָה, בֵּית אֲבִשְׁלוֹם אַחִיהָ. כֹּה וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד--שָׁמַע, אֶת
 פֶּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה; וַיַּחַר לוֹ, מְאֹד. כֹּה וְלֹא-דָבַר אֲבִשְׁלוֹם עִם-אֲמִנוֹן, לְמַרְעֵ וְעַד-טוֹב: כִּי-שָׁנָא
 אֲבִשְׁלוֹם, אֶת-אֲמִנוֹן, עַל-דְּבַר אֲשֶׁר עָשָׂה, אֶת תִּמְרֵי אַחֲתוֹ.
 בהיוודע דבר האונס לאבשלום אחיה, א. ביקש ממנה לשתוק לבל יתגלה הדבר.
 ב. שונא את אמנון ולא מדבר איתו מוטוב ועד רע.
 תְּגֹבֶת דָּוִד – בשמוע דוד את דבר האונס, הכיר בתחבולת אמנון ובמעשהו, וכעס מאוד
 "ויחר לו מאוד" (כא)

6.הריגת אמנון בידי אבשלום (כג-ל)

כג וַיְהִי, לְשָׁנָתִים יָמִים, וַיְהִיו גִּזְזִים לְאֲבִשְׁלוֹם, בְּבַעַל חֲצוֹר אֲשֶׁר עִם-אֶפְרַיִם; וַיִּקְרָא אֲבִשְׁלוֹם, לְכָל
 בְּנֵי הַמֶּלֶךְ. כִּד וַיָּבֵא אֲבִשְׁלוֹם, אֶל-הַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמֶר, הִנֵּה-נָא גִזְזִים לְעַבְדְּךָ; יִלְךְ-נָא הַמֶּלֶךְ וְעַבְדִּיו, עִם
 עַבְדְּךָ. כֹּה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-אֲבִשְׁלוֹם, אֵל-בְּנֵי אֵל-נָא גִלְךָ פִלְגוֹ, וְלֹא נִכְבַּד, עָלֶיךָ; וַיִּפְרֹץ-בוֹ וְלֹא-אָבָה
 לָלֶכֶת, וַיִּבְרַכְהוּ. כֹּה וַיֹּאמֶר, אֲבִשְׁלוֹם, וְלֹא, יִלְךְ-נָא אֲתָנוּ אֲמִנוֹן אַחִי; וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ, לְמָה יִלְךָ עִמָּךְ.
 כִּז וַיִּפְרֹץ-בוֹ, אֲבִשְׁלוֹם; וַיִּשְׁלַח אֹתוֹ אֶת-אֲמִנוֹן, וְאֶת פֶּל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ. כֹּח וַיִּצֹו אֲבִשְׁלוֹם אֶת-נְעָרָיו
 לֵאמֹר, רְאוּ נָא פְטוֹב לִב-אֲמִנוֹן בֵּינָן וְאִמְרָתִי אֲלֵיכֶם הֲפוֹ אֶת-אֲמִנוֹן וְהַמָּתָם אֹתוֹ--אֵל-תִּירְאוּ: הֲלוֹא,
 כִּי אֲנֹכִי צוִיטִי אֶתְכֶם--חֲזָקוּ, וְהָיוּ לְבְנֵי-חַיִל. כט וַיַּעֲשׂוּ נְעָרֵי אֲבִשְׁלוֹם, לְאֲמִנוֹן, פֶּאֶשֶׁר צָוָה, אֲבִשְׁלוֹם;
 וַיִּקְמוּ פֶל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל-פָּרְדוֹ--וַיִּנְסוּ. ל וַיְהִי, הַמָּה בַּדְּרָף, וְהַשְׁמָעָה בָּאָה, אֶל-דָּוִד לֵאמֹר:
 הִפָּה אֲבִשְׁלוֹם אֶת-פֶּל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְלֹא-נֹתַר מֵהֶם אַחַד.
 כחלוף שנתיים מאז אונס תמר, ערך אבשלום מסיבה לכבוד גז צאנו, והזמין את דוד ואת אחיו. כאשר
 דוד נמנע מלבוא כדי לא להטריח את אבשלום, הפציר אבשלום בדוד לשלוח את אמנון אחיו במקומו,
 ובמהלך המסיבה ציווה אבשלום את נעריו לרצוח את אמנון כנקמה על מה שעשה לתמר אחותו, ומשנהרג
 ברחו שאר בני המלך " ... ויקומו כל בני המלך וירכבו איש על פרדו וינסו" (כט). כשהגיע השמועה
 לדוד, חשב שאבשלום הרג את כל בניו והחל להתאבל.

7.אבל דוד ותנחומי יונדב (לא-לו)

לא וַיִּקָּם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת-בְּגָדָיו, וַיִּשְׁפַּב אֶרְצָה; וְכָל-עַבְדָּיו נִצְבִּים, קָרְעֵי בְּגָדֵם. לב וַיַּעַן יוֹנָדָב בֶּן
 שָׁמְעָה אַחִי-דָּוִד וַיֹּאמֶר, אֵל-יֹאמֶר אֲדֹנָי אֶת פֶּל-הַנְּעָרִים בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ הַמִּיתוּ--כִּי-אֲמִנוֹן לִבְדוֹ, מָת: כִּי
 עַל-כֵּי אֲבִשְׁלוֹם, הִיטָה שׁוֹמָה, מִיּוֹם עֲצוֹתוֹ, אֶת תִּמְרֵי אַחֲתוֹ. לג וְעַתָּה אֵל-יִשָּׁם אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֶל-לִבּוֹ,
 דָּבַר לֵאמֹר, פֶּל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, מָתוּ: כִּי-אִם אֲמִנוֹן לִבְדוֹ, מָת. לד וַיִּבְרַח, אֲבִשְׁלוֹם; וַיִּשָּׂא הַנַּעַר הַצַּפָּה,
 אֶת-עֵינָיו, וַיִּרְא וְהִנֵּה עִם-רַב הַלְּכִים מִדְּרָף אַחֲרָיו, מִצַּד הַהָר. לה וַיֹּאמֶר יוֹנָדָב אֶל-הַמֶּלֶךְ, הִנֵּה בְנֵי
 הַמֶּלֶךְ בָּאוּ: פֶּדָבַר עַבְדְּךָ, כֹּן הָיָה. לו וַיְהִי כִכְלָתוֹ לְדַבֵּר, וְהִנֵּה בְנֵי-הַמֶּלֶךְ בָּאוּ, וַיִּשָּׂאוּ קוֹלָם, וַיִּבְכּוּ;
 וְגַם-הַמֶּלֶךְ, וְכָל-עַבְדָּיו, בָּכוּ, בְּכִי גָדוֹל מְאֹד.

כאמור דוד חשב שאבשלום הרג את כל בניו, והחל להתאבל. דוד ועבדיו קרעו את בגדיהם, ואז יונדב
 אמר לדוד שהשמועה לא היתה מדויקת, ורק אמנון הומת כנקמה על אונס תמר, ואחר הנער הצופה ראה
 הרבה אנשים מתקרבים ובוזה הכיר יונדב שהוא צדק, ואכן היו אלה בני המלך שהגיעו "ויאמר יונדב
 אל המלך הנה בני המלך באו כדבר עבדך כן היה" (לה), ודוד ועבדיו בתגובה בכו בכי גדול על כל
 מה שנעשה.

8.בריחת אבשלום (לז-לח)

לו וְאֲבִשְׁלוֹם בָּרַח, וַיִּלְךָ אֶל-תַּלְמִי בֶן-עַמִּיחֹר (עַמִּיהוּד) מֶלֶךְ גִּשׁוּר; וַיִּתְאַבֵּל עַל-בְּנוֹ, פֶּל-הַיָּמִים.
 לח וְאֲבִשְׁלוֹם בָּרַח, וַיִּלְךָ גִּשׁוּר; וַיְהִי-שָׁם, שְׁלֹשׁ שָׁנִים. לט וַתִּכַּל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, לְצֵאת אֶל-אֲבִשְׁלוֹם:

פי נחם על-אמנוך, פי-מת.

מחשש לתגובת אביו, ברח אבשלום אל תלמי מלך גשור (הסבא שלו) ושהה אצלו שלש שנים, וגם שדוד החל להתגעגע לאבשלום עם כל זאת לא קרא לאבשלום לשוב.

שמואל ב פרק יד: משל האשה התקועית

חלוקת הפרק:

1. דבר יואב אל האשה החכמה מתקוע – א – ג
2. האשה התקועית בבית דוד ותגובת דוד – ד – ז
3. תגובת דוד לאשה התקועית ובקשתה – ח – יז
4. דוד מגלה שיד יואב במעשה – יח – כ
5. הסכמת דוד להשיב את אבשלום – כא – כד
6. תיאור יופיו של אבשלום – כה – כז
7. מפגש דוד ואבשלום בחלוף שנתיים – כח – לב
8. התפייסות דוד עם אבשלום – לג

1. דבר יואב אל האשה החכמה מתקוע (א – ג)

א וַיֵּדַע, יוֹאֵב בֶן-צִרְיָה: פִּי-לֵב הַמֶּלֶךְ, עַל-אַבְשָׁלוֹם. ב וַיִּשְׁלַח יוֹאֵב תְּקוּעָה, וַיִּקַּח מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה; וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲתֵאָבְלִי-נָא וּלְבָשִׁי-נָא בְגָדֵי-אָבִל, וְאֶל-תְּסוּכֵי שָׁמֶן, וְהִיית, כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְּאָבְלֵת עַל-מֵת. ג וּבָאת, אֶל-הַמֶּלֶךְ, וְדַבַּרְתְּ אֵלָיו, כַּדָּבָר הַזֶּה; וַיִּשָּׂם יוֹאֵב אֶת-הַדְּבָרִים, בְּפִיהָ.

יואב שר צבא דוד מכיר בעובדה שדוד מתגעגע לאבשלום, ומשום כך בחר להשפיע עליו בדרך מתוחכמת לשכנעו להחזיר את אבשלום, בשל עובדה זו הזמין יואב אשה חכמה מתקוע, וביקש ממנה להתחפש לאשה אלמנה שלה שני בנים, ובן אחד הרג את השני, ועכשיו קרוביה רוצים לנקום בו ולהרגו, ובזה היא תרמוז למה שקרה במשפחתו של דוד, כשאבשלום הרג את אמנון.

2. האשה התקועית בבית דוד ותגובת דוד (ד – ז)

ד וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוּעִית, אֶל-הַמֶּלֶךְ, וַתִּפֹּל עַל-אַפְיָהּ אֲרָצָה, וַתִּשְׁתַּחוּ; וַתֹּאמֶר, הוֹשַׁעַה הַמֶּלֶךְ. ה וַיֹּאמֶר-לָהּ הַמֶּלֶךְ, מַה-לָּךְ; וַתֹּאמֶר, אָבִל אִשָּׁה-אֶלְמָנָה אָנִי--וַיָּמַת אִישִׁי. ו וַלְשִׁפְחָתְךָ, שְׁנֵי בָנִים, וַיִּנְצְוּ שְׁנֵיהֶם בַּשָּׂדֶה, וְאִין מִצִּיל בֵּינֵיהֶם; וַיִּכּוּ הָאֶחָד אֶת-הָאֶחָד, וַיָּמַת אֹתוֹ. ז וְהִנֵּה קָמָה כָּל הַמִּשְׁפָּחָה עַל-שִׁפְחָתְךָ, וַיֹּאמְרוּ תְּנֵי אֶת-מִכָּה אֲחִיו וְנִמְתְּהוּ בְּנַפְשׁ אֲחִיו אֲשֶׁר הָרַג, וְנִשְׁמִידָה, גַּם אֶת-הַיּוֹרֵשׁ; וְכֹבוּ, אֶת-גַּחְלֹתַי אֲשֶׁר נִשְׂאָרָה, לְבִלְתִּי שׁוֹם- (שׁוֹם-) לְאִישִׁי שֵׁם וַיִּשְׁאָרִית, עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה.

האשה התקועית סיפרה לדוד את כל אשר שם יואב בפיה (כמצוין לעיל), וביקשה מדוד סעד לבל ימיתו קרוביה את בנה שנותר לה.

3. תגובת דוד לאשה התקועית ובקשתה (ח – יז)

ח וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-הָאִשָּׁה, לָכִי לְבִיתְךָ; וְאָנִי, אֲצַנֶּה עֲלֶיךָ. ט וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקוּעִית, אֶל-הַמֶּלֶךְ, עָלַי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הָעוֹן, וְעַל-בֵּית אָבִי; וְהַמֶּלֶךְ וְכִסְאוֹ, נָקִי. י וַיֹּאמֶר, הַמֶּלֶךְ: הַמְדַבֵּר אֵלֶיךָ וְהִבֵּאתוֹ אֵלַי, וְלֹא-יָסִיף עוֹד לָגַעַת בְּךָ. יא וַתֹּאמֶר יִזְכָּר-נָא הַמֶּלֶךְ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, מֵהַרְבִּית (מֵהַרְבַּת) גֹּאֲלֵ הַדָּם לְשִׁחַת, וְלֹא יִשְׁמִידוּ, אֶת-בְּנֵי; וַיֹּאמֶר, חֵי-יְהוָה, אִם-יִפֹּל מִשְׁעַרְתַּת בְּנֵךְ, אֲרָצָה. יב וַתֹּאמֶר, הָאִשָּׁה, תְּדַבֵּר-נָא שִׁפְחָתְךָ אֶל-אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ, דָּבָר; וַיֹּאמֶר, דְּבָרִי. יג וַתֹּאמֶר, הָאִשָּׁה, וְלָמָּה תִּשְׁבַּתְתָּ כְּזֹאת, עַל עַם אֱלֹהִים; וּמַדְבַּר הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר הַזֶּה, כְּאִשָּׁם, לְבִלְתִּי הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ, אֶת-נִדְחָו. יד כִּי-מוֹת נָמוֹת וְכַמִּים הַנִּגְרָרִים אֲרָצָה, אֲשֶׁר לֹא יֵאָסְפוּ; וְלֹא-יִשָּׂא אֱלֹהִים, נַפְשׁ, וְחָשַׁב מִחֲשָׁבוֹת, לְבִלְתִּי יִדַּח

מִמְנוּ נִדְחָה. טו וְעַתָּה אֲשֶׁר-בָּאתִי לְדַבֵּר אֶל-הַמֶּלֶךְ אֲדֹנָי, אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה--כִּי יֵרָאֵנִי, הָעַם; וְתֹאמַר שִׁפְחָתְךָ אֲדַבְרָה-נָא אֶל-הַמֶּלֶךְ, אוֹלֵי יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ אֶת-דְּבַר אֲמָתוֹ. טז כִּי יִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ, לְהַצִּיל אֶת אֲמָתוֹ מִכַּף הָאִישׁ, לְהַשְׁמִיד אֹתִי וְאֶת-בְּנֵי נַחַד, מִנְחֻלַת אֱלֹהִים. יז וְתֹאמַר, שִׁפְחָתְךָ, יְהִי־נָא דְבַר-אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ, לְמַנְחָה: כִּי כָמֹלֵךְ הָאֱלֹהִים, כֵּן אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ לְשִׁמְעֵי הַטּוֹב וְהָרַע, וַיְהִי אֱלֹהֶיךָ, יְהִי עִמָּךְ.

בתגובה לדברי דוד והבטחתו שבנה לא ימות, הוסיפה ואמרה: אם כך אתה מרחם על בני שהרג, אז מדוע אתה לא מרחם על בנך שהרג (אבשלום), ומדוע אינך מחזירו הביתה? "ותאמר האשה ולמה חשבתה כזאת... לבלתי השיב המלך את נדחו" (יג), והוסיפה לנמק את הטעם בדבר הצורך למחול לאבשלום ולהשיבו לירושלים "כי מות נמות" (יד) אף אם הומת אמנון קודם זמנו, הרגו אבשלום ללא התראה, על כן אין להמית את הרוצח "וכמים הניגרים ארצה" (יד), מאחר וכבר נשפך דמו של אמנון, לא יהיה בכל עונש שיוטל על אבשלום כדי להשיב את דמו, והם כמים שנשפכו ארצה, שאי אפשר לאספם ולהחזירם למקומם (מצודת דוד).

4. דוד מגלה שיד יואב במעשה (יח – כ)

יח וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִשָּׁה, אַל-נָא תִכְחָדִי מִמְנוּ דְבַר, אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׂאֵל אֹתְךָ; וְתֹאמַר, הָאִשָּׁה, יְדַבֵּר-נָא, אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ. יט וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, הִנֵּה יוֹאֵב אֹתְךָ בְּכָל-זֹאת; וַתַּעַן הָאִשָּׁה וְתֹאמַר חִי-נִפְשֶׁךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אִם-אִשׁ לְהַמִּין וְלְהַשְׁמִיל, מִכָּל אֲשֶׁר-דְּבַר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ--כִּי-עֲבָדְךָ יוֹאֵב הוּא צְוֹנִי, וְהוּא שֵׁם בְּפִי שִׁפְחָתְךָ אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. כ לְבַעֲבוֹר סַבֵּב אֶת-פְּנֵי הַדְּבָר, עֲשֵׂה עֲבָדְךָ יוֹאֵב אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה; וְאֲדֹנָי חַכֵּם, כְּתֻמַּת מִלְּאֵךְ הָאֱלֹהִים, לְדַעַת, אֶת-כָּל-אֲשֶׁר בְּאָרְצְךָ. דוד מגלה כי יואב תכנן את כל הסיפור, והוא אשר שלח אותה אליו "ויאמר המלך היד יואב אתך"? (ט) והאשה החכמה עונה שאכן הוא צודק ויואב הוא ששלח אותה, והוסיפה שהוא (דוד) חכם כמלאך האלוקים.

5. הסכמת דוד להשיב את אבשלום (כא – כד)

כא וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-יוֹאֵב, הִנֵּה-נָא עֲשִׂיתִי אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה; וְלֶךְ הֲשִׁב אֶת-הַנְּעָר, אֶת-אֲבִשְׁלוֹם. כב וַיִּפֹּל יוֹאֵב אֶל-פְּנֵי אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחוּ, וַיִּבְרָךְ אֶת-הַמֶּלֶךְ; וַיֹּאמֶר יוֹאֵב הַיּוֹם יָדַע עֲבָדְךָ כִּי-מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ, אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר-עֲשֵׂה הַמֶּלֶךְ, אֶת-דְּבַר עֲבָדוֹ (עֲבָדְךָ). כג וַיָּקָם יוֹאֵב, וַיֵּלֶךְ גִּשׁוּרָה; וַיָּבֵא אֶת-אֲבִשְׁלוֹם, יְרוּשָׁלַם. כד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יֹסֵב אֶל-בֵּיתוֹ, וּפְנֵי לֹא יֵרָאֶה; וַיֹּסֵב אֲבִשְׁלוֹם אֶל-בֵּיתוֹ, וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה. דוד שהכיר ברצון יואב להשיב את אבשלום, ציווה להחזיר את אבשלום לירושלים, אך המשיך לעמוד בסירובו לראותו "ויאמר המלך יסוב אל ביתו ופני לא יראה; ויסוב אבשלום את ביתו ופני המלך לא ראה" (כד)

6. תיאור יופיו של אבשלום (כה – כז)

כה וְכַאֲבִשְׁלוֹם, לֹא-הָיָה אִישׁ-יָפֶה בְּכָל-יִשְׂרָאֵל--לְהַלֵּל מְאֹד: מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קַדְקְדוֹ, לֹא-הָיָה בּוֹ מוֹם. כו וּבְגָלְחוֹ, אֶת-רֵאשׁוֹ, וְהָיָה מִקֵּץ יָמָיִם לְיָמָיִם אֲשֶׁר יִגְלַח, כִּי-כִבֵּד עָלָיו וּגְלָחוֹ; וַיִּשְׁקַל אֶת-שַׁעַר רֵאשׁוֹ, מֵאֲתָיִם שְׁקָלִים בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ. כז וַיִּנְלְדוּ לְאֲבִשְׁלוֹם שְׁלוֹשָׁה בָנִים, וּבַת אַחַת וַשְׁמָה תָמָר; הִיא הָיְתָה, אִשָּׁה יָפֶת מְרָאָה. במאמר מוסגר מובאים הפסוקים הבאים בציון מראהו של אבשלום כרקע ונתינת טעם להצלחת המרד שלו על אביו. יופיו – "וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל להלל מאוד מכף רגלו ועד קדקדו לא היה בו מום ובגלחו את ראשו... ושקל את שער ראשו מאתיים שקלים...". עוד בתיאור יופיו מובא ששערות ראשו היו גדולים, ואחת לשנה היה מגלחם. מכאן שהיה אבשלום נזיר, ועולה כי ישראל נהרו אחריו גם בשל יופיו, והוסיף הכתוב לציין כי נולדו לו שלושה בנים ובת אחת בשם תמר, כשם אחותו שאף

היתה יפה כמותו.

7. מפגש דוד ואבשלום בחלוף שנתיים (כח – לב)

כח וַיָּשָׁב אֲבִשְׁלוֹם בִּירוּשָׁלַם, שְׁנַתִּים יָמִים; וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ, לֹא רָאָה. כֵּט וַיִּשְׁלַח אֲבִשְׁלוֹם אֶל-יֹאָב,

לִשְׁלַח אֹתוֹ אֶל-הַמֶּלֶךְ, וְלֹא אָבָה, לְבוֹא אֵלָיו; וַיִּשְׁלַח עוֹד שְׁנֵית, וְלֹא אָבָה לְבוֹא. ל וַיֹּאמֶר אֶל-עֲבָדָיו רְאוּ חִלְקֵת יוֹאָב אֶל-נְדִי, וְלוֹ-שֵׁם שְׁעָרִים--לְכוּ, וְהוֹצִיתִהּ (וְהִצִּיתוּהָ) בְּאֵשׁ; וַיִּצְתוּ עֲבָדֵי אֲבִשְׁלוֹם, אֶת-הַחִלְקָה--בְּאֵשׁ. לֹא וַיָּקָם יוֹאָב, וַיָּבֹא אֶל-אֲבִשְׁלוֹם הַבַּיְתָה; וַיֹּאמֶר אֵלָיו, לָמָּה הִצִּיתוּ עֲבָדֶיךָ אֶת הַחִלְקָה אֲשֶׁר-לִי בְּאֵשׁ. לב וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוֹם אֶל-יֹאָב הִנֵּה שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר בֹּא הִנֵּה וְאִשְׁלַחְתִּי אֹתְךָ אֶל-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר, לָמָּה בָּאתִי מִגִּישׁוֹר--טוֹב לִי, עַד אָנֹכִי-שָׁם; וְעַתָּה, אֲרָאָה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְאִם-יָשׁ-בִי עוֹן, וְהִמַּתְנִי.

בחלוף שנתיים מאז שאבשלום חזר מבלי שזכה לראות את אביו בשל סירובו, שלח שליחים ליואב פעמים לבוא אליו במטרה לארגן מפגש בינו לבין אביו, אך משלא נענה יואב לבקשתו ציווה אבשלום את עבדיו להצית את חלקת השעורים של יואב באש, בעקבות מעשה אבשלום יואב הגיע לבית אבשלום וטען "למה הציתו עבדיך את החלקה אשר לי באש"? (לא). תשובת אבשלום "הנה שלחתי אליך לאמור בוא הנה ואשלחה אותך אל המלך... (לב). יואב מבין כי רצונו של אבשלום לארגן פגישה מחודשת בינו לבין דוד אביו, ולדבריו של אבשלום הוסיף טעם לבקשתו "למה באתי מגשור... ואם יש בי עוון והמתני" (לב), דהיינו שם בגשור היה טוב מאשר בואי לירושלים ויושב כמנוחה וכנאשם שממתין לדינו, כך שאם יתברר שיש בי עוון מיתה ימיתני.

8. התפייסות דוד עם אבשלום (לג)

לג וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל-הַמֶּלֶךְ, וַיִּגְדֵּלֵהוּ, וַיִּקְרָא אֶל-אֲבִשְׁלוֹם וַיָּבֹא אֶל-הַמֶּלֶךְ, וַיִּשְׁתַּחוּ לֹו עַל-אִפְיוֹ אֲרָצָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ; וַיִּשָּׂק הַמֶּלֶךְ, לְאֲבִשְׁלוֹם.
אחר מעשה אבשלום ולבקשת יואב, דוד מסכים לפגוש את אבשלום "ויבא אל המלך... וישק המלך לאבשלום".

שמואל ב' פרק טו – מרד אבשלום

- * לאחר התפייסות אבשלום ודוד, אבשלום מחזק את מעמדו בעם, "וגונב" את לב העם: עושה לו מרכבה עם סוסים וחמישים איש רצים לפניו.
- אומר למי שבא לדוד למשפט: המלך לא יקשיב לך ואלו אני הייתי מצדיק אותך בדן. מנשק את מי שבא אליו.
- * לאחר 40 שנה {מאז שעם ישראל ביקש משמואל להמליך מלך} אומר אבשלום לדוד שהוא נדר נדר כשהיה בגשור, והוא צריך ללכת לחברון לקיים את הנדר, ודוד מסכים.
- * אבשלום אומר לעם ע"י מרגלים: כשתשמעו קול שופר, תאמרו שאבשלום מלך בחברון.
- * עם אבשלום הולכים לחברון 200 איש תמימים, שאינם יודעים את כוונותיו האמיתיות.
- * אבשלום קורא לאחיתופל {יועץ דוד} מעירו גילה, והרבה אנשים הצטרפו לאבשלום.
- * בעקבות המרידה דויד חושש שאבשלום יהרוג אותו ואת אנשיו, ולכן הוא בורח מביתו עם עבדיו ועם 600 הגתים {שברחו אתו משאול}, והוא משאיר 10 נשים פילגשים שלו לשמור את הבית.
- * דויד אומר לאיתי הגיתי: חזור למקומך ואל תבוא איתי שהרי אתה נכרי, ולפני זמן לא רב הגעת לארץ, אז מדוע ששוב תגלה ותסתובב? איתי מסרב לבקשת דויד.
- * דויד עובר את נחל קדרון, ואז אומר לצדוק הכהן להחזיר את ארון ה' לירושלים. הוא אומר שצדוק, אחימעץ בנו, אביתר, ויהונתן בן אביתר ישארו בירושלים ויעדכנו אותו מה קורה {=ירגל}. בעקבות כך צדוק ואביתר מחזירים את הארון לירושלים.
- * דויד מתפלל לה' שיפר את עצת אחיתופל {הוא ידע שאחיתופל ייעץ לאבשלום נגדו}.
- * דויד פוגש את חושי הארכי בראש {של הר הזיתים} ואומר לו לחזור מהנימוקים הללו:

- אם תשאר תהיה לי למשאן חושי הוא זקן}.
- ב. כדי שתפר את עצת אחיתופל ע"י שתתחנף לאבשלום ותראה לו כאילו אתה נאמן לו.
- ג. תרגל – מה שתשמע תעביר לצדוק ולאביתר. ואז בניהם אחימעץ ויהונתן יעבירו לי.
- * חושי מסכים וחוזר לעיר, וגם אבשלום מגיע לירושלים.

שמואל ב' פרק טז – מפגש דויד עם ציבא ועם שמעי בן גרא

- * דויד פוגש את ציבא עם זוג חמורים ועליהם אוכלןשהביא לדויד ולאנשיון}.
- * דויד שואל את ציבאןשהיה עבד של מפיבושתן – מדוע מפיבושת לא בא איתך?
- * ציבא משקר לדויד ועונה, שמפיבושת נשאר בירושלים, כי הוא מצפה שעם ישראל יחזיר לו עכשיו את המלכותן.האמת היא שמפיבושת לא בא, כי הוא נכה...}.
- * דויד מאמין לציבא, ואומר לו שיקבל את כל רכוש מפיבושת.
- * דויד מגיע למקום שנקרא בחורים, ושם יצא שמעי בן גראןממשפחת שאולן, והחל לסקול באבנים את דויד ואנשיו, וכינה את דויד בשם "איש הדמים ואיש הבליעל". הוא אומר לדויד ש-ה' מעניש אותן, בגלל שלקח את מלכות שאול.
- * אבישי בן צרויה רוצה להרוג את שמעי, אך דויד מסרב ואומר ש-ה' אמר לו לקלל, ואולי ה' ירחם עלי בזכות הקללהןש-ה' יראה שאני סובלן}.
- * אבשלום אחיתופל והעם באים לירושלים, וחושי אומר לאבשלום - יחי המלך יחי המלך.
- * חושי אומר לאבשלום – אני אתך כי: א. העם בחר בך. ב. עלי לעבוד לבן של דוידן}לךכפי שהייתי עם דויד.
- * אחיתופל מציע לאבשלום לבוא אל פלגשי אביו שדויד השאיר לשמור על הביתןהיו 10 פלגשיםן, כדי שהעם יראה באופן סופי שאבשלום מורד בדויד, וכך יהיו נאמנים לו.
- * אבשלום בא אל פלגשי אביו באוהל על הגג לעיני כל ישראלןדויד נענש כדברי נתןן}.
- * עצת אחיתופל כמו שאלה ב-ה'כלומר היא עצה נכונה ומועילהן}.

שמואל ב פרק יז

חלוקת הפרק:

- 1.עצת אחיתופל ועצת חושי הארכי – א – יג
- 2.תגובת אבשלום וקבלת עצת חושי הארכי – יד
- 3.העברת המידע לדוד – טו – כב
4. התאבדות אחיתופל - כג

1.עצת אחיתופל ועצת חושי הארכי (א – יג)

א ויאמר אחיתפל, אל-אבשלום: אבחרה נא, שנים-עשר אלה איש, ואקומה וארדפה אחרי דוד, הלילה. ב ואבוא עליו, והוא יגע ורפה ידים, והתרדתי אתו, ונס כל-העם אשר-אתו; והפיתי את-המלך, לבדו. ג ואשיבה כל-העם, אליך: פשוב הכל--האיש אשר אתה מבקש, כל העם יהיה שלום. ד וישר הדבר, בעיני אבשלום, ובעיני כל-זקני ישראל. ה ויאמר, אבשלום, קרא נא, גם לחושי הארפי; ונשמעה מה-בפיו, גם-הוא. ו ויבא חושי, אל-אבשלום, ויאמר אבשלום אליו לאמר כדבר הזה דבר אחיתפל, הנעשה את-דברו; אם-אין, אתה דבר. ז ויאמר חושי, אל-אבשלום: לא-טובה העצה אשר-נעץ אחיתפל, בפעם הזאת. ח ויאמר חושי, אתה ידעת את-אביך ואת-אנשיו פי גברים המה ומרי נפש המה, כדב שפול, בשדה; ואביך איש מלחמה, ולא ילין את-העם. ט הנה עתה הוא-נחבא באחת הפחתים, או באחד המקומות; והיה, כנפל בהם בתחלה, ושמע השמע ואמר, היתה מגפה בעם אשר אחרי אבשלום. י והוא גם-כן חיל, אשר לבו פלב הארניה--המס ימס: פי-ידע כל-ישראל כי-גבור אביך, ובני-חיל אשר אתו. יא פי נעצתי, האסף יאסף עליך כל-ישראל מן ועד-באר שבע, כחול אשר-על-הים, לרב; ופניך הלכים, בקרב. יב ובאנו אליו, באחת (באחד) המקומות אשר נמצא שם, ונחנו עליו, פאשר יפל הטל על-האדמה; ולא-נותר בו ובכל-האנשים אשר-אתו, גם-אחד. יג ואם-אל-עיר, יאסף

וְהִשְׁיֵאוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל אֶל-הָעִיר הַהִיא, תְּבָלִים; וְסָחֲבֵנוּ אֹתוֹ עַד-הַנַּחֲל, עַד אֲשֶׁר-לֹא-נִמְצָא שָׁם גָּם צָרוּר.

בהמשך לרצונו העז של אבשלום למלוך, ביקש עצה מאחיתופל ומחויי הארכי בדבר הדרך הנכונה להשיג את אביו והאנשים אשר עמו, ולפגוע בהם. תחילה ביקש עצה מאחיתופל ואחר ביקש עצה מחויי הארכי שכאמור נשאר נאמן לדוד, ובעצת דוד נשאר בירושלים והצטרף כביכול לאבשלום ושימש כמרגל, ותפקידו היה להפר את עצת אחיתופל כדי שדוד ינצל.

עצת חויי הארכי	עצת אחיתופל	
כחול אשר על הים – צריך לאסוף את כל ישראל מן עד באר שבע	12,000 לוחמים נבחרים	מספר הלוחמים שצריך לאסוף נגד דוד
אבשלום	אחיתופל	מי יעמוד בראש הלוחמים
המרדף יתחיל רק לאחר שנגייס את כל ישראל (זה יקח זמן)	הלילה (כשדוד עייף ולא מוכן)	זמן המרדף אחרי דוד
הריגת דוד וכל האנשים שאיתו	הריגת דוד בלבד, כך שכל העם שאיתו יעבור לתמוך באבשלום	מטרת המרדף

הנימוקים של חויי הארכי לאבשלום בדבר חוסר התכלית שבעצת אחיתופל "ויאמר חויי אל אבשלום לא טובה העצה אשר יעץ אחיתופל בפעם הזאת" (ז)

1. "כי גבורים המה" (ח) – דוד ואנשיו גיבורים ואינם חרדים גם אם יופתעו בלילה.
2. "ומרי נפש המה" (ח) – עזי נפש ופועלים הגבורה.
3. "כדוב שכול בשדה" (ח) – פועלים כדוב שכל מבניו הפועל במר נפשו ופוגע בכל מי שמתקרב אליו.
4. "ואביך איש מלחמה" (ח) – דוד כאיש מלחמה מכיר את כל תכסיסי המלחמה.
5. "ולא ילין את העם" (ח), "הנה עתה הוא נחבא באחת הפחתים" (ט) – האפשרות להכות את דוד לבדו כעצת אחיתופל לא ישימה, מפני שדוד אינו לן עם העם במקום אחד ונחבא לבדו במקום נסתר.
6. "... והיה כנפול בהם בתחילה ושמע השומע ואמר היתה מגיפה בעם אשר אחרי אבשלום" (ט) – מלבד שלא תהיה כל תועלת בהצעת אחיתופל, יתכן שיקרה נזק בעת שיפלו חללים מקרב אנשי אבשלום, ויסיקו העם כי היתה מגיפה בעם אבשלום, ונראה שה' עזבם.
7. "והוא בן חיל אשר ליבו כלב אריה המס ימס כי יודע כל ישראל כי גבור אביך ובני חיל אשר איתו" (י) – אף אם אחיתופל גיבור חיל וליבו כלב אריה, מכל מקום ימס לבבו לקול השמועה כי אנשיו הם המנוצחים בידי חיל דוד.

2. תגובת אבשלום וקבלת עצת חויי הארכי (יד)

יד ויאמר אבשלום, וכל-איש ישׂראל, טובה עצת חויי הארכי, מעצת אחיתופל; ויהי צנה, להפר את-עצת אחיתופל הטובה, לבעבור הביא יהוה אל-אבשלום, את-הרעה. אף שעצת אחיתופל היתה טובה והיא היתה תכליתית להשגת מטרותיו של אבשלום בדבר השגת דוד ואנשיו ופגיעה בהם, בחר את עצת חויי הארכי הנחותה, בשל התערבות הקב"ה "וה' צווה להפר את עצת אחיתופל הטובה לבעבור הביא ה' אל אבשלום את הרעה". יש להוסיף כי כל עצתו של חויי הארכי נבעה מהצורך להציל את דוד, והצעתו לגייס את כל ישראל להילחם בדוד יש בה כדי לעכב את אבשלום די זמן, שבו יוכל להודיע לדוד בדבר תוכניותיו של אבשלום, ודוד יוכל להתארגן ולברוח הוא ואנשיו. גם עצתו הנוספת שאבשלום יעמוד בראש הכוח, היתה במטרה שבשעה שאבשלום

יראה את אביו, יתמלא רחמים ולא יפגע בו. כדי להצטייר כאחד מנאמניו המחפשים דרך לגבור על דוד הוסיף:

1. "כי יעצתי האסוף יאסוף עליך כל ישראל..." (יא) – הוסיף ליעץ כי המלך אבשלום הוא אשר יצא בראש הכוח, כי בכך יתגבר הרצון בחייליו.
2. "ובאנו אליו באחת המקומות אשר נמצא שם ונתנו עליו כאשר יפול הטל על האדמה..." (יב) – דהיינו כמו הטל שמתפזר על האדמה, כך נתפזר כולנו ונמצא את דוד.
3. "ואם עיר יאסוף והשיאו כל ישראל אל העיר ההיא חבלים" (יג) – אם דוד יתחבא בעיר, ניקח כל ישראל חבלים ונסחוב בעזרתם את כל העיר לנחל (דרך הגזמה).

3. העברת המידע לדוד (טו – כב)

טו ויאמר חושי, אל צדוק ואל אביתר הפקנים, פזאת וכזאת יעץ אחיתפל את-אבשלום, ואת זקני ישראל; וכזאת וכזאת, יעצתי אני. טז ועתה שלחו מהרה והגידו לדוד לאמר, אל-תלך הלילה בערבות המדבר, וגם, עבור מעבור--פן יבלע למלך, ולכל-העם אשר אתו. יז ויהונתן ואחיעזר עמדים בעין-רגל, והלכה השפחה והגידה להם, והם ילכו, והגידו למלך דוד: פי לא יוכלו להראות, לבוא העירה. יח וירא אתם נער, ויגד לאבשלום; וילכו שניהם מהרה ויבאו אל-בית-איש בבחורים, ולו באר בחצרו--ויגדו שם. יט ותקח האשה, ותפרש את-המסך על-פני הבאר, ותשטח עליו, הרפות; ולא נודע, דבר. כ ויבאו עבדי אבשלום אל-האשה הביתה, ויאמרו איזה אחימעץ ויהונתן, ותאמר להם האשה, עברו מיכל המים; ויבקשו ולא מצאו, וישבו וירושלם. כא ויהי אחרי לכתם, ויעלו מהבאר, וילכו, ויגדו למלך דוד; ויאמרו אל-דוד, קומו ועברו מהרה את-המים--פי-ככה יעץ עליכם, אחיתפל. כב ויקם דוד, וכל-העם אשר אתו, ויעברו, את-הירדן: עד-אור הבקר, עד-אחד לא נעדר, אשר לא-עבר, את-הירדן.

אחר שחושי יעץ לאבשלום את עצתו, חשש שמא יעלה על לב אבשלום ליישם את עצת אחיתופל דווקא, ובכך ישיג את דוד אביו ויפגע בו. על כן הזדרו להעביר את המידע לדוד:

העברת המידע

* חושי מודיע לצדוק ואביתר את עצת אחיתופל, וביקשם שיודיעו לדוד שיברח – שלא ילון בערבות המדבר.

* צדוק ואביתר שולחים שפחה שתודיע ליהונתן בן אביתר ולאחיעזר בן צדוק, שנמצאים בעין ריגל, כדי שיודיעו לדוד.

* אך במקרה ראה נער אחד את יהונתן ואחיעזר והלך להלשין לאבשלום, ובעקבות כך יהונתן ואחיעזר מתחבאים בבאר בבית של איש בעיר בחורים, והאשה שגרה בבית כסתה את הבאר במסך, ושמה עליו ריפות (חטים כתושות), כדי שלא יתגלו.

* אבשלום שולח עבדים לחפש את יהונתן ואת אחיעזר, אך האשה משקרת להם ואומרת שהם עברו את מיכל המים. משלא נמצאו על ידי עבדי אבשלום, חזרו העבדים לירושלים.

* אחיעזר ויהונתן יוצאים מהבאר, ואמרו לדוד לברוח בגלל עצת אחיתופל, וכבר באותו הלילה עובר דוד את הירדן.

4. התאבדות אחיתופל (כג)

כג וּאֲחִיתֶּפֶל רָאָה, פִּי לֹא נִעְשְׂתָה עֲצָתוֹ, וַיִּחַבֵּשׂ אֶת-הַחֲמוֹר וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל-בֵּיתוֹ אֶל-עִירוֹ, וַיִּצַו אֶל בֵּיתוֹ וַיִּחַנְקוּ; וַיָּמָת, וַיִּקְבֹּר בְּקֶבֶר אָבִיו. משראה אחיתופל כי אבשלום דחה את עצתו, וקיבל את עצת חושי הארכי, התאבד.

5. הערכות אבשלום למלחמה נגד מחנה דוד (כד – כו)

כד וְדוֹד, בָּא מִחֲנִימָה; וְאֲבִשְׁלֹם, עָבַר אֶת-הַיַּרְדֵּן--הוּא, וְכָל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ. כה וְאֶת-עַמְשָׂא, שָׁם אֲבִשְׁלֹם תַּחַת יוֹאֵב--עַל-הַצָּבָא; וְעַמְשָׂא בֶן-אִישׁ, וַיִּשְׁמוּ יִתְרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי, אֶשֶׁר-בָּא אֶל-אֲבִיגַי בַּת

נְחֹשׁ, אַחֲזֵת צְרוּיָה אִם יוֹאֵב. כּוּ וַיִּחַן יִשְׂרָאֵל וְאֶבְשָׁלָם, אֶרֶץ הַגִּלְעָד.
אחר שמחנה דוד עבר את הירדן ובא מחניים, בא אחריו אבשלום ונערך למלחמה עמו "ואבשלום עבר את הירדן הוא וכל איש ישראל עמו" (כד), ותיכף מינה את עמשא בן יתר לשר צבא כחלק מההערכות לקראת מלחמתו בדוד אביו.

6. התמיכה בדוד (כז – כט)

כּוּ וַיְהִי, כִּבּוּא דָּוִד מִחֲנִימָה; וְשָׁבִי בֶן-נְחֹשׁ מִרַבַּת בְּנֵי-עַמּוֹן, וּמְכִיר בֶן-עַמִּיאֵל מִלֵּא דָבָר, וּבְרִזְלֵי הַגִּלְעָדִי, מִרְגָּלִים. כַּח מְשַׁכֵּב וְסִפּוֹת וְכִלְי יוֹצֵר, וְחֹטִים וְשֹׁעֲרִים וְקַמַּח וְקִלְי, וּפּוֹל וְעִדְשִׁים, וְקִלְי. כֹּט וְדָבֶשׁ וְחֲמָאָה, וְצֹאן וְשִׁפּוֹת בָּקָר, הַגִּישׁוּ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר-אִתּוֹ, לְאָכֹל: פִּי אֶמְרוּ--הָעָם רָעִב וְעֵינָי וְצָמָא, בַּמִּדְבָּר.

אחר שבא דוד לגלעד זכה לתמיכה מצד שובי בן נחש – ישראלי שהיה גר ברבת בני עמון אחר שכבשה דוד (רד"ק) (הערה: ישנם פרושים נוספים לזהותו של האישי), ומצד מכיר בן עמיאל, ומצד ברזילי הגלעדי אשר נתנו לו מצעים וכלכלה, במשך שהותו בעבר הירדן המזרחי.

שמואל ב פרק יח

חלוקת הפרק:

1. הערכות מחנה דוד – א – ב
2. בקשת דוד לצאת למלחמה וסירוב העם – ג – ד
3. בקשת דוד לחוס על אבשלום בנו – ה
4. המערכה בן צבא אבשלום לבין צבא דוד – ו – ח
5. לכידת אבשלום – ט – יח
6. הבשורה לדוד על מות אבשלום – יט – לב

1. הערכות מחנה דוד (א – ב)

א וַיִּפְקֹד דָּוִד, אֶת-הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ; וַיִּשֶׁם עֲלֵיהֶם, שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת. ב וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת הָעָם, הַשְּׁלִישִׁית בֶּיַד-יוֹאֵב וְהַשְּׁלִישִׁית בֶּיַד אַבְיָשִׁי בֶן-צְרוּיָה אֲחֵי יוֹאֵב, וְהַשְּׁלִישִׁית, בֶּיַד אֵתִי הַגִּתִּי; וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-הָעָם, יָצֵא אִצָּא גַם-אֲנִי עִמָּכֶם.

דוד עורך מפקד לאנשיו וממנה עליהם מפקדים, ועולה שדוד לא מינה את יואב כמפקד יחיד על צבאו, אלא כאחד משלושה מפקדים שמינה, והם אבישי אחיו ואת איתי הגיתי, ויתכן כי הדבר נבע מהסתייגות של דוד מיואב, בשל חלקו בהחזרת אבשלום מגשור, דבר שגרם להשתלשלות העניינים, עד כדי מרד אבשלום בו, והמלחמה העומדת בפתח בין אבשלום ומחנהו לבין מחנה דוד.

2. בקשת דוד לצאת למלחמה וסירוב העם (ג – ד)

ג וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא, פִּי אִם-נָס נָנוּס לֹא-יִשְׁימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם-יָמָתוּ חֲצִינּוּ לֹא-יִשְׁימוּ אֵלֵינוּ לֵב פִּי עֲתָה כְּמָנוּ, עֲשֵׂרָה אֲלָפִים; וְעֲתָה טוֹב, פִּי-תִהְיֶה-לָנוּ מַעִיר לַעֲזִיר (לַעֲזוֹר). ד וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר יִיטֵב בְּעֵינֵיכֶם אֲעֲשֶׂה; וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ, אֶל-יַד הַשַּׁעַר, וְכָל-הָעָם יָצְאוּ, לְמֵאוֹת וְלָאֲלָפִים. דוד מציע לאנשיו לצאת עימם למלחמה באבשלום, ואין ספק כי אף בקשתו באה מתוך אהבה עיוורת לבנו המבקש את נפשו, אך העם מסרבים בטענה " ... לא תצא כי אם נוס ננוס לא ישימו אלינו לב... " (ג), דהיינו: אם ננוס לפנייהם או אם ימותו חציינו במלחמה לא ישימו לב אלינו, אלא אליך, כלומר: שלא יחשב דבר אם ינצחו אותנו עש שיהרגוך "ועתה טוב", והוא שתהיה בעיר "ומן העיר תעזרני בעצתך ובתפלתך" (רד"ק), ואם אתה (דוד) תפול, אבד הכל.

3. בקשת דוד לחוס על אבשלום בנו (ה)

ה וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת-יֹאבֵב וְאֶת-אֲבִישׁי וְאֶת-אִמִּי, לֵאמֹר, לֵאט-לִי, לְנַעַר לְאַבְשָׁלוֹם; וְכָל-הָעָם שָׁמְעוּ, בְּצִוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת-כָּל-הַשְּׂרִימִים--עַל-דְּבַר אֲבִישָׁלוֹם.
משידע דוד כי לא יוכל לצאת למלחמה, ציווה את שרי צבאו "לאט לי לנער לאבשלום",
דהיינו: לנהוג בו בנחת ובחמלה ואל יהרגוהו. למרות שבמלחמה זו כוונת אבשלום היתה להכריע את גורלו של אביו לחיים ולמוות. דוד המשיך מתוך אהבה עיוורת, אהבה של אב לבנו, לצוות לחמול על בנו שלא יומת, וכדי שלא תהיה תקלה כלשהי ציווה דוד מלבד את שרי הצבא, גם את כל שרי האלפים ושרי המאות, עד כדי שכולם שמעו "וכל העם שמעו".

4. המערכה בן צבא אבשלום לצבא דוד (ו – ח)

ו וַיֵּצֵא הָעָם הַשְּׂדֵה, לְקִרְאת יִשְׂרָאֵל; וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה, בְּיַעַר אֶפְרַיִם. ז וַיִּגְּפוּ שָׁם עִם יִשְׂרָאֵל, לְפָנָי עֲבָדֵי דָוִד; וַתְּהִי-שָׁם הַמַּגִּפָּה גְדוֹלָה, בַּיּוֹם הַהוּא--עֲשָׂרִים אֶלֶף. ח וַתְּהִי-שָׁם הַמִּלְחָמָה נִפְצוֹת (נְפוּצָת), עַל-פָּנָי כָּל-הָאָרֶץ; וַיָּרֶב הַיַּעַר לְאָכַל בָּעָם, מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא.
במערכה בין צבאו של אבשלום לבין צבא דוד, נגפו ונפלו מחיל אבשלום עשרים אלף, ובשל המגיפה הגדולה בצבא אבשלום, התפשטה המלחמה על פני שטח גדול, "ותהי שם המלחמה נפוצות על פני כל הארץ" (ח), ועולה שהעובדה שהמלחמה נערכה ביער, גרמה למות רבים בעם, יותר מאלה שנהרגו בחרב המלחמה איש ביד רעהו.

"... וירב היער לאכול בעם מאשר אכלה החרב ביום ההוא" (ח) (רלב"ג) (מצודת דוד)

א. על ידי החיות שהיו בו.

ב. על ידי היער עצמו שהיו נפוצים ונפצעים בעצי היער בבורחם.

שאלה: מדוע נחל צבא אבשלום מפלה ומתו עשרים אלף?

תשובה: העונש הזה על שמרדו בדוד שהיה מלך על פי ה', וכל שכן שהחזיקו יד בנו המורד בו. (רד"ק)

"... ותהי המלחמה ביער אפרים" (ו), המלחמה בין שני המחנות נערכה בעבר הירדן המזרחי ביער אפרים, ויתכן כי המקום נקרא כך מפני שהיו רועים בני אפרים בהמותיהם בחורשות שבעבר הירדן, ונחלת בני אפרים היתה בארץ כנען סמוכה לירדן, והיו בני אפרים מעבירים בהמותיהן שם ומרעים אותם באותו יער, לפיכך נקרא על שמם "יער אפרים" (רד"ק)

5. לכידת אבשלום (ט – יח)

ט וַיִּקְרָא, אֲבִישָׁלוֹם, לְפָנָי, עֲבָדֵי דָוִד; וְאַבְשָׁלוֹם רָכַב עַל-הַפָּרָד, וַיָּבֵא הַפָּרָד תַּחַת שׁוֹבֵךְ הָאֵלֶּה הַגְּדוֹלָה וַיִּתְּנֶק רֹאשׁוֹ בָּאֵלֶּה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ, וַהֲפָרַד אֲשֶׁר-תַּחְתָּיו, עָבָר. י וַיִּרְא אִישׁ אֶחָד, וַיִּגַּד לְיֹאבֵב; וַיֹּאמֶר, הִנֵּה רָאִיתִי אֶת-אֲבִישָׁלוֹם, תְּלוּי, בָּאֵלֶּה. יא וַיֹּאמֶר יֹאבֵב, לְאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ, וְהִנֵּה רָאִיתִי, וּמִדוּעַ לֹא-הִכִּיתוּ שָׁם אֶרְצָה; וְעָלִי, לְתַת לָךְ עֲשָׂרָה כֶּסֶף, וְחַגְרָה, אֶחָת. יב וַיֹּאמֶר הָאִישׁ, אֶל-יֹאבֵב, וְלֹא (וְלֹא) אֲנֹכִי שָׁקַל עַל-פְּפִי אֶלֶף כֶּסֶף, לֹא-אֲשַׁלַּח יָדִי אֶל-בֶּן הַמֶּלֶךְ: כִּי בְּאַזְנוֹנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ, אֶתְךָ וְאֶת אֲבִישׁי וְאֶת-אִמִּי לֵאמֹר, שְׁמְרוּ-מִי, בְּנַעַר בְּאַבְשָׁלוֹם. יג או-עֲשִׂיתִי בְּנַפְשׁוֹ (בְּנַפְשִׁי) שָׁקָר, וְכָל-דְּבַר לֹא יִפְחַד מִן-הַמֶּלֶךְ; וְאַתָּה, תַּתְּנֵב מַנְגָּד. יד וַיֹּאמֶר יֹאבֵב, לֹא-כֵן אֲחִילָה לְפָנֶיךָ; וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ, וַיִּתְּקֵם בְּלֵב אֲבִישָׁלוֹם עוֹדְנוֹ חַי, בְּלֵב הָאֵלֶּה. טו וַיִּסְבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים, נִשְׂאִי כְּלֵי יֹאבֵב; וַיִּכּוּ אֶת אֲבִישָׁלוֹם, וַיִּמָּתֵהוּ. טז וַיִּתְּקֵעַ יֹאבֵב, בַּשֶּׁפֶר, וַיִּשָּׁב הָעָם, מִרְדֵּף אַחֲרַי יִשְׂרָאֵל: כִּי-חֲשָׂף יֹאבֵב, אֶת-הָעָם. יז וַיִּקְחוּ אֶת-אֲבִישָׁלוֹם, וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ בַּיַּעַר אֶל-הַפַּחַת הַגְּדוֹל, וַיַּצְבּוּ עָלָיו גַּל-אֲבָנִים, גְּדוֹל מְאֹד; וְכָל-יִשְׂרָאֵל-נָסוּ, אִישׁ לְאֵהָלוֹ. יח וְאַבְשָׁלוֹם לָקַח, וַיַּצְבּ-לוֹ בַּחַיּוֹ אֶת-מַצֵּבַת אֲשֶׁר בְּעַמֻּק-הַמֶּלֶךְ--כִּי אָמַר אֵין-לִי בֶן, בְּעִבּוֹר הַזְּכִיר שָׁמַי; וַיִּקְרָא לְמַצֵּבַת, עַל-שְׁמוֹ, וַיִּקְרָא לָהּ יָד אֲבִישָׁלוֹם, עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

העובדה שהמערכה היתה ביער, גרמה למות רבים כאמור לעיל, אך גם באבשלום עצמו פגע היער בשעה שהפרד שהיה רוכב עליו עבר תחת שובך האלה הגדולה (ענף של עץ האלה), ושערות אבשלום נתפסו בעץ, והפרד המשיך הלאה ואבשלום נשאר תלוי בשערותיו על העץ. חכמים הוסיפו "לפי שנתגאה בשערו

נתלה בשערו" (רד"ק). איש שראה זאת סיפר ליואב, ויואב שאל אותו "ומדוע לא הכיתו שם ארצה, ועלי לתת לך עשרה כסף וחגורה אחת"? (יא), דהיינו: לו הרגת אותו היית זוכה ל"עשרה כסף" ו"לחגורה אחת" לתלות עליה את החרב, וזה לאות כבוד והצטיינות, אך האיש ענה לו שלא עשה כן, שהרי דוד ביקש לא להרוג את אבשלום ואף בפרס גדול פי מאה, לא היה עובר על מצוות המלך " ... כי באזנינו ציווה המלך אותך ואת אבישי ואת איתי שמרו מי בנער באבשלום" (יב), ואף שהיה הדבר נודע לדוד "ואתה (יואב) לא היית מגן עלי וכל דבר לא יכחד מן המלך ואתה תתייצב מנגד" (יג), ואחר יואב מכה את אבשלום בליבו בעזרת שלשה שבטים (חניתות) ובעודו מתפרפר בין החיים והמוות, הקיפו אותו עשרה נערים ותקפו אותו והמיתוהו. עם מותו של אבשלום תקע יואב בשופר להפסקת הקרב, ובכך מנע שפיכות דמים נוספת משני המחנות, שעם נפילת אבשלום הוכרעה למעשה המערכה, ואחר השליכו את גופתו לבור גדול ביער אפרים, והציבו עליו גל אבנים, וכל ישראל בורחים לפי שהיו נכלמים מן המרד שעשו (רד"ק). "ואבשלום לקח ויצב לו בחייו את מצבת אשר בעמק המלך כי אמר אין לי בן..." (יח) מסופר שאבשלום העמיד מצבה "יד אבשלום" עוד בחייו א. "כי אמר אין לי בן" אע"פ שכבר היו לו שלשה בנים. יתכן שמתו זה אחר זה, ואז בנה זאת המצבת וקרא שמה "יד אבשלום" (רלב"ג)

ב. יש האומרים שהיה לו בן, אלא שלא היה הגון למלכות (רבותינו מובא ברד"ק)

6. הבשורה לדוד על מות אבשלום (יט – לב)

יט ואחִימֶעֶץ בֶּן-צְדוֹק, אָמַר, אֲרוּצָה נָא, וְאַבְשָׁרָה אֶת-הַמֶּלֶךְ: כִּי-שָׁפְטוּ יְהוָה, מִיַּד אִיבֵיו. כ וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹאֵב, לֹא אִישׁ בְּשָׂרָה אֲתָהּ הַיּוֹם הַזֶּה, וּבִשְׂרָתָהּ, בְּיוֹם אַחֵר; וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תִבְשָׂר, כִּי-עַל- (כו) בֶּן-הַמֶּלֶךְ מָת. כא וַיֹּאמֶר יוֹאֵב לְפוֹשִׁי, לֵךְ הַגֵּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר רָאִיתָה; וַיִּשְׁתַּחֲו כּוֹשֵׁי לְיוֹאֵב, וַיֵּרֶץ. כב וַיִּסָּף עוֹד אַחִימֶעֶץ בֶּן-צְדוֹק, וַיֹּאמֶר אֶל-יוֹאֵב, וַיְהִי מָה, אֲרֻצָּה-נָא גַם-אֲנִי אַחֲרֵי הַכּוֹשִׁי; וַיֹּאמֶר יוֹאֵב, לְמָה-זֶה אֲתָהּ רֵץ בְּנִי, וּלְכָה, אִין-בְּשׁוֹרָה מִצָּאתָ. כג וַיְהִי-מָה אַרְוֶץ, וַיֹּאמֶר לוֹ רוּץ; וַיֵּרֶץ אַחִימֶעֶץ דֶּרֶךְ הַכְּפָר, וַיַּעֲבֹר אֶת-הַכּוֹשִׁי. כד וְדוֹד יוֹשֵׁב, בֵּין-שְׁנֵי הַשְּׂעָרִים; וַיִּלֶּךְ הַצִּפָּה אֶל-גַּג הַשְּׂעָר, אֶל-הַחֹמָה, וַיִּשָּׂא אֶת-עֵינָיו וַיִּרְא, וַהֲגֵה-אִישׁ רֵץ לְבָדוּ. כה וַיִּקְרָא הַצִּפָּה, וַיַּגֵּד לַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, אִם-לְבָדוּ בְּשׁוֹרָה בְּפוּי; וַיִּלֶּךְ הַלוֹךְ, וַקְרַב. כו וַיִּרְא הַצִּפָּה, אִישׁ-אַחֵר רֵץ, וַיִּקְרָא הַצִּפָּה אֶל-הַשְּׂעָר, וַיֹּאמֶר הֲגֵה-אִישׁ רֵץ לְבָדוּ; וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, גַּם זֶה מִבְּשָׂר. כז וַיֹּאמֶר, הַצִּפָּה, אֲנִי רָאִה אֶת-מְרוּצַת הָרֵאשׁוֹן, כְּמַרְצַת אַחִימֶעֶץ בֶּן-צְדוֹק; וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִישׁ-טוֹב זֶה, וְאֶל-בְּשׁוֹרָה טוֹבָה יָבֹא. כח וַיִּקְרָא אַחִימֶעֶץ, וַיֹּאמֶר אֶל-הַמֶּלֶךְ שְׁלוֹם, וַיִּשְׁתַּחֲו לַמֶּלֶךְ לְאִפּוֹ, אֲרֻצָּה; וַיֹּאמֶר, בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר סָגַר אֶת-הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר-נִשְׂאוּ אֶת-יָדָם בְּאֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ. כט וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, שְׁלוֹם לְנַעַר לְאַבְשָׁלוֹם; וַיֹּאמֶר אַחִימֶעֶץ רָאִיתִי הֶהְמוֹן הַגָּדוֹל לְשַׁלַּח אֶת-עֶבֶד הַמֶּלֶךְ יוֹאֵב, וְאֶת-עֶבְדֶּךָ, וְלֹא יָדַעְתִּי, מָה. ל וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, סֹב הַתֵּינִיב פֹּה; וַיִּסָּב, וַיַּעֲמֵד. לא וַהֲגֵה הַכּוֹשִׁי, בָּא; וַיֹּאמֶר הַכּוֹשִׁי, וַתִּבְשָׂר אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ--כִּי-שָׁפְטָךְ יְהוָה הַיּוֹם, מִיַּד כָּל-הַקָּמִים עָלֶיךָ. לב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-הַכּוֹשִׁי, הַשְׁלוֹם לְנַעַר לְאַבְשָׁלוֹם; וַיֹּאמֶר הַכּוֹשִׁי, וַיְהִי כְנַעַר אִיבֵי אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ, וְכָל אֲשֶׁר-קָמוּ עָלֶיךָ, לְרַעָה. משמת אבשלום, באה השעה לבשר לדוד את הבשורה על מות בנו. יואב יודע שהידיעה על מות אבשלום לא תשמח את דוד, התעורר בלב אחרים הרצון לבשר לדוד על מות אבשלום, בחושבם שזו בשורה טובה, שתשמח את דוד על חלוף הסכנה ומות אויבו אבשלום. הראשון שביקש לבשר לדוד היה אחימעץ בן צדוק "ואחִימֶעֶץ בֶּן צְדוֹק אָמַר אֲרוּצָה נָא וַאֲבִשְׂרָה אֶת הַמֶּלֶךְ..." (יט), אך יואב סרב בטענה שזו לא בשורה טובה "... לא איש בשורה אתה... כי על כן בן המלך מת" (כ), במשמעות כי אין ראוי לאיש טוב לבשר בשורה רעה, ואתה (אחימעץ) תבשר כאשר תהיה בשורה טובה "ובשרת ביום אחר". במקום אחימעץ שנדחה, שלח יואב במקומו את הכושי. כושי- מבני כוש ונתגייר או אפשר שהיה מישראל והוא שחור ככושי, לפיכך קוראים אותו כושי (רד"ק), והכושי נתרצה ורץ "... וישתחו

כושי ליואב וירץ (כא), אך אחימעץ בן צדוק מתעקש שהוא אשר ילך למלך לבשר לו את מה שקרה, ויואב מסרב בטענה שאין לו כבר מה לבשר, שהרי כבר הכושי הלך, אך אחימעץ עומד בעקשנות ללכת, ויואב מסכים **"ויאמר לו רוצו וירצו אחימעץ ויעבור את הכושי"** (כג), ועולה שאחימעץ השיג את הכושי ואף עבר אותו על אף שהכושי יצא לפניו.

"ודוד שיושב בין שני השערים..." (כד) – לעיר שבה שהה דוד היו שתי חומות, ודוד יושב בין שתי החומות בצפיה דרוכה לידיעות משדה הקרב ולגורל בנו. הצופה שעמד על גג החומה מודיע לדוד שהוא רואה רץ בודד, ולאחר מכן מדווח לשוער (שומר השער) על רץ בודד נוסף, ודוד מכיר ששניהם מבשרים, והוסיף הצופה ואמר שמדרך מרוצתו של הראשון מכיר הוא שזה אחימעץ, ומכאן ניתן להסיק כי המבשר איש טוב, ויש לצפות לבשורה טובה. מבין הרצים, אחימעץ והכושי, בראשונה מגיע אחימעץ לדוד ומדווח לו שה' הסגיר את אויביו בידם **"ברוך ה' אלוקיך אשר סגר את האנשים אשר נשאו את ידם באדוני המלך"** (כה), אך לשאלת דוד מה עלה בגורל אבשלום, ענה אחימעץ שאינו יודע **"... ולא ידעתי מה"** (כט), וזה מחשש לתגובת דוד. כשהגיע הכושי אל המלך ובישר לו **"יתבשר אדוני המלך כי שפטך ה' היום מיד כל הקמים עליך"** (לא), אך דוד המשיך לשאול את הכושי **"השלום לנער אבשלום"**? (לב), והכושי שאינו יודע לליבו של דוד השיב **"יהיו כנער אייבי אדוני המלך וכל אשר קמו עליך לרעה"** (לג), שמהם התברר לדוד באופן חד משמעי, כי אבשלום נהרג.

שמואל ב פרק יט

חלוקת הפרק:

1. אכלו של דוד ותגובת העם – א – ה
2. תגובת יואב – ו – ט
3. שיבת דוד לירושלים – י – טז
4. פגישת דוד ושמע – יז – כד
5. פגישת דוד ומפיבושת – כה – לא
6. הפרדה של ברזילי מדוד – לב – מ
7. הויכוח בין יהודה לישראל בדבר מי יהיו הראשונים להחזירו – מא – מד

1. אכלו של דוד ותגובת העם (א – ה)

א וַיִּרְגַז הַמֶּלֶךְ, וַיַּעַל עַל-עֲלִית הַשַּׁעַר--וַיִּבֶן; וַכֹּה אָמַר בְּלִכְתּוֹ, בְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי אַבְשָׁלוֹם, מִי-יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ, אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי. ב וַיִּגַּד, לְיוֹאָב: הִנֵּה הַמֶּלֶךְ בָּכָה וַיִּתְאַבֵּל, עַל-אַבְשָׁלוֹם. ג וַתְּהִי הַתְּשֻׁעָה בַּיּוֹם הַהוּא, לְאַבְלָם--לְכָל-הָעָם: פִּי-שָׁמַע הָעָם, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, נִעְצַב הַמֶּלֶךְ, עַל בְּנוֹ. ד וַיִּתְגַּבֵּב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא, לְבּוֹא הָעִיר: פֶּאֶשֶׁר יִתְגַּבֵּב, הָעָם הַנִּכְלָמִים--בְּנוֹסָם, בַּמִּלְחָמָה. ה וַתִּמְלֹךְ לְאִטָּא אֶת-פָּנָיו, וַיִּזְעַק הַמֶּלֶךְ קוֹל גָּדוֹל: בְּנֵי, אַבְשָׁלוֹם, אַבְשָׁלוֹם, בְּנֵי בְנֵי. אבשלום הומת על ידי יואב למורת רוחו של דוד, ולמרות הצו אליו **"לאט לי לנער אבשלום"** (יח,ה). במעשהו, יואב אינו בוחל מלפעול בתקיפות כפי שעשה, כי לדעתו הדבר הנכון לעשות בשל העובדה כי כל עוד שדוד חס על בנו, נופלים קרבנות חינם, כמו במערכה שהיתה ובה נפלו עשרים אלף **"וינגפו שם ישראל לפני עבדי דוד ותהי שם המגיפה גדולה ביום ההוא עשרים אלף"** (יח,ז). זאת בנוסף לעובדה שחיייו של דוד היו בסכנה מתמדת כל עוד אבשלום בחיים, ואכן מרגע מותו של אבשלום, בא הכל על מקומו בשלום, והעם מתאמץ להחזיר את דוד לירושלים, אך מה שנראה כיום שמחה הנצחון, הפך במהרה ליום עצוב, בשעה שנשמע בכיו ואבלו של דוד על בנו **"וירגז המלך ויעל על עלית השער ויבך וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני אבשלום מי יתן מותי תחתך אבשלום בני בני"**. **"והמלך לאט את פניו ויזעק המלך..."**, ועולה מכאן שלא משנה מה עשה אבשלום ומה היה עושה

אילו נשאר בחיים. לגבי דוד אבשלום היה ונשאר בגדר "בן".

תגובת העם:

תגובה זו של דוד מפתיעה את אנשי דוד, וגורמת להם שבמקום לשמוח על הנצחון שהושג בקרב, הם מתביישים בקריאות השמחה, וכל אחד מהם משתדל להתגנב לאוהליו בחשאי "ותהי התשועה ביום ההוא לאבל לכל העם... ויתגנב העם... לבא העיר כאשר יתגנב בעם הנכלמים", דהיינו כמו גנבים במחותרת

2. תגובת יואב (ו – ט)

ו ויבא יואב אל-המלך, הבית; ויאמר הבשתי היום את-פני כל-עבדיך, הממלטים את-נפשך היום, ואת נפש בניה ובנותיה, ונפש נשיך ונפש פלגשיך. ז לאהבה, את-שנאיה, ולשנא, את-אהביך: פי הגדת היום, פי אין לה שרים ועבדים--פי ידעתי היום פי לא (לוא) אבשלום חי וכלנו היום מתים, כי-אז ישר בעיניך. ח ועתה קום צא, ודבר על-לב עבדיך: פי ביהנה נשבועתי פי-אינה יוצא, אם ילין איש אתה הלילה, ורעה לה זאת מפל-הרעה אשר-באה עליך, מנעריך עד-עתה. ט ויקם המלך, וישב בשער; ולכל-העם הגידו לאמר, הנה המלך יושב בשער, ויבא כל-העם לפני המלך, וישראל נס איש לאהליו.

כשראה יואב את התפרצות הרגשות של דוד ואת תגובת העם, מתערב ואינו מוכן להשלים עם תגובת

דוד והטיח בו "הובשת היום את פני כל עבדיך הממלטים את נפשך היום ואת נפש בניך ובנותיך..." (ו)
עולה מדבריו הרצון להציג לפני דוד כי זו היתה מלחמה לחיים ולמוות, ובשל כך תגובת דוד אינה הגיונית, והוסיף להקצין את דבריו כדי שדוד יחזור בו ואמר "כי ידעתי היום כי לו אבשלום חי וכולנו היום מתים כי אז ישר בעיניך", ואף שהיה מודע לצערו של דוד על בנו, הכיר יואב בתגובת העם שהלכו אחריו למלחמה וסכנו עצמם, ולכן הוא פקד על דוד בצורה נמרצת "קום צא ודבר על לב עבדיך" (ח), ודוד עושה מיד את אשר צווה עליו יואב.

3. שיבת דוד לירושלים (י – טז)

י ויהי כל-העם נדון, בכל-שבטי ישראל לאמר: המלך הציילנו מפף איבינו, והוא מלטנו מפף פלשתיים, ועתה ברח מן-הארץ, מעל אבשלום. יא ואבשלום אשר משחנו עלינו, מת במלחמה; ועתה, למה אתם מחרשים--להשיב את-המלך. יב והמלך דוד, שלח אל-צדוק ואל-אביתר הפקנים לאמר, דברו אל-זקני יהודה לאמר, למה תהיו אחרנים להשיב את-המלך אל-ביתו; ודבר, אל-ישראל, בא אל-המלך, אל-ביתו. יג אחי אתם, עצמי ובשרי אתם; ולמה תהיו אחרנים, להשיב את-המלך. יד ולעמשא, תמרו, הלא עצמי ובשרי, אתה; פה נעשה-לי אלהים, וכה יוסיף, אם-לא שר-צבא תהיה לפני כל-הימים, תחת יואב. טו ויט את-לבב כל-איש-יהודה, פאיש אחד; וישלחו, אל-המלך, שוב אתה, וכל-עבדיך. טז וישב המלך, ויבא עד-הירדן; ויהודה בא הגלגלה, ללכת לקראת המלך, להעביר את-המלך, את-הירדן.
כעת רוצים העם להחזיר את דוד מיד לירושלים, ודוד רוצה לכבש מחדש את לב אנשי יהודה שתמכו באבשלום בזמן המרד להיות ראשונים בהחזרתו, ולשר הצבא שהיה לאבשלום עמשא, דוד הבטיח למנות לשר צבאו במקום יואב, כי יתכן שבינתיים נודע לו כי הוא הרג את אבשלום בנו. יש להוסיף כי דוד בהעדיפו את שבט יהודה על פני שאר השבטים, יצר מתח בין שני הצדדים אשר הביא אף למרד שבע בן בכרי (פרק כ)

4. פגישת דוד ושמעי (יז – כד)

יז וימהר, שמעי בן-גרא בן-הימיני, אשר, מבחורים; וירד עם-איש יהודה, לקראת המלך דוד. יח ואלף איש עמו, מבנימן, וציבא נער בית שאול, וחמשת עשר בנני ועשרים עבדיו אתו; וצלחו

הִירָדוּ, לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. יט וְעִבְרָה הָעֵבֶרֶה, לַעֲבִיר אֶת-בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב, בְּעֵינָיו; וְשָׁמְעֵי בֶן גָּרָא, נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, בְּעֵבֶרוֹ, בִּירְדוֹ. כ וַיֹּאמֶר אֶל-הַמֶּלֶךְ, אֵל-יִחְזָב-לִי אֲדֹנָי עֶזְרָא, וְאֵל-תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר הָעֵנָה עִבְדְּךָ, בַּיּוֹם אֲשֶׁר-יָצָא אֲדֹנָי-הַמֶּלֶךְ מִירוּשָׁלַם--לְשׁוֹם הַמֶּלֶךְ, אֶל-לְבוֹ. כא פִּי יָדַע עִבְדְּךָ, פִּי אֲנִי חֲטָאתִי; וְהִנֵּה-בָאתִי הַיּוֹם, רֵאשׁוֹן לְכָל-בֵּית יוֹסֵף, לְרִדְתָּ, לִקְרֹאת אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ. כב וַיַּעַן אֲבִישֵׁי בֶן-צְרוּיָהּ, וַיֹּאמֶר, הִתַּחַת זֹאת, לֹא יוֹמַת שְׁמַעֲי: פִּי קָלַל, אֶת-מְשִׁיחַ יְהוָה. כג וַיֹּאמֶר דָּוִד, מַה-לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָהּ--כִּי-תִהְיוּ-לִי הַיּוֹם, לְשֹׁטָן; הַיּוֹם, יוֹמַת אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל פִּי הֲלוֹא יָדַעְתִּי, פִּי הַיּוֹם אֲנִי-מֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל. כד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-שְׁמַעֲי, לֹא תָמוּת; וַיִּשָּׁבַע לוֹ, הַמֶּלֶךְ.

אוורית הפיוס אווזת בכל, ועתה גם שמעי מגיע בראש משלחת גדולה של אלף איש מבנימין ומתחנן שהמלך דוד יסלח לו על מעשהו ביום שנאלץ דוד לברוח מירושלים (טז, ה-יג), ובעוד דוד מלא צער כאב עייף, נתקל בשמעיי בן גרא אשר קללו "צא צא איש הדמים ואיש הבליעל..." (טז, ח), וזאת בנוסף שזרק עפר ואבנים על דוד. כאמור עתה בא להתחנן על נפשו "אדוני המלך אל יחשב לי אדוני עוון... כי ידע עבדיך כי אני חטאתי והנה באתי היום ראשון..." (כ). כל תחינותיו של שמעי בן גרא אין בהם כדי לדכא את רצונו של אבישי למצות את הדין עם שמעי בן גרא "ויען אבישי ויאמר התחת זאת לא יומת שמעי כי קלל את משיח ה'" (כב), אך דוד עמד כנגד אבישי וציווה שביום זה שחודשה בו מלכותו, לא ראוי שיומתו בו אנשים מישראל "ויאמר דוד... היום יומת איש בישראל"? (כג). "ויאמר המלך אל שמעי לא תמות..." (כד).

5. פגישת דוד ומפיבושת (כה – לא)

כה וּמְפִיבֹשֶׁת, בֶּן-שָׂאוֹל, יָרַד, לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ; וְלֹא-עָשָׂה רַגְלָיו וְלֹא-עָשָׂה שְׁפָמוֹ, וְאֶת-בְּגָדָיו לֹא כִבֵּס, לְמֶן-הַיּוֹם לָקַת הַמֶּלֶךְ, עַד-הַיּוֹם אֲשֶׁר-בָּא בְּשָׁלוֹם. כו וַיְהִי פִּי-בֹא יְרוּשָׁלַם, לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ; וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ, לָמָּה לֹא-הִלַּכְתָּ עִמִּי מְפִיבֹשֶׁת. כז וַיֹּאמֶר, אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ עִבְדִּי רַמְנִי: פִּי-אָמַר עִבְדְּךָ אֶתְבָּשָׂה-לִּי הַחֲמוֹר וְאָרְפָּב עָלֶיךָ, וְאֵלַךְ אֶת-הַמֶּלֶךְ--פִּי פִּסַּת, עִבְדְּךָ. כח וַיִּרְגַל בְּעִבְדְּךָ, אֶל-אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ; וְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ כָּמְלָאָךְ הָאֱלֹהִים, וְעָשָׂה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ. כט פִּי לֹא הָיָה כָּל-בֵּית אָבִי, פִּי אִם אֲנָשֵׁי-מִנֹּת לֵאדֹנָי הַמֶּלֶךְ, וְתִשָּׁת אֶת-עִבְדְּךָ, בְּאֶכְלִי שֶׁלֶחֶמְךָ; וּמַה-יֵּשׁ-לִּי עוֹד צְדָקָה, וְלִנְעֵק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ. ל וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ, לָמָּה תִּדְבַּר עוֹד דְּבָרֶיךָ; אֲמַרְתִּי--אֵתָהּ וְצִיבָא, תַּחֲלֹקוּ אֶת-הַשְּׂדֵה. לא וַיֹּאמֶר מְפִיבֹשֶׁת אֶל-הַמֶּלֶךְ, גַּם אֶת-הַכֹּל יִקַּח: אַחֲרַי אֲשֶׁר-בָּא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ, בְּשָׁלוֹם--אֶל-בֵּיתוֹ. בין הבאים לברך את דוד בשובו מן המערכה היה גם מפיבושת, שמתוך ההכרה ביחסו המיוחד של דוד כלפיו, בא לפגשו ומנמק את העדרו ביום צאת דוד מירושלים הינה בשל העובדה שציבא עבדו רימהו "ויאמר אדוני המלך עבדי רימני..." (כז), והוסיף לכנות את דוד "מלאך האלוהים", וצפה שהמלך יאמין לו. תשובת דוד אליו " ... אתה וציבא תחלקו את השדה" (ל).

שלושת פסיקותיו של דוד בעניין רכוש בית שאול

מס' סד'	הנסיבות	הפסיקה
1.	בשעה שביקש דוד לגמול חסד, וביירר דרך ציבא עבד שאול מי נותר מבית שאול, ציבא גילה כי מפיבושת בן יהונתן שהיה נכה רגלים, הוא הנותר.	נתן למפיבושת את כל רכוש שאול, למרות שהמלך רשאי לרשתו "ויקרא המלך אל ציבא נער שאול ויאמר אליו כל אשר היה לשאול ולכל ביתו נתתי לבין אדוניך" (ז, ט)
2.	בעת שיצא דוד מירושלים בשל מרד אבשלום, סיפר ציבא לדוד על מפיבושת כי מאן לבא להיפרד מדוד, ואף שמח על עזיבתו של דוד את ירושלים "ויאמר דוד	שלל ממפיבושת את הכל ונתנם לציבא שסיפר לשון הרע על מפיבושת "ויאמר המלך לציבא הנה לך כל אשר למפיבושת..." (ז, טז)

	<p>(אל ציבא) ואיה בן אדוניך ויאמר ציבא... הנה יושב בירושלים כי אמר היום ישיבו לי (למפיבושת) בית ישראל את ממלכות אבי" (טז,ג)</p>
<p>באופן מפתיע קבע שמפיבושת וציבא יחלקו את השדות בניהם. <u>הערה:</u> על פסיקתו זו של דוד הוכיחו חכמים את דוד "אמר רב יהודה רב בשעה שאמר דוד למפיבושת אתה וציבא תחלקו את השדה. יצאה בת קול ואמרה רחבעם וירבעם יחלקו את המלכות ואמר רב יהודה אלמלי לא קיבל דוד לשון הרע מציבא לא נחלקה מלכות בית דוד ולא עבדו ישראל עבודה זרה (ע"י ירבעם), ולא גלינו מארצנו" (שבת נו)</p>	<p>3. בעת חזרת דוד לירושלים אחר המלחמה באבשלום, בא מפיובושת אל דוד, ועל שאלת דוד "למה לא הלכת עמי מפיובושת?" ענה מפיובושת "עבדי רימני", ועולה כי ציבא לא רצה לקחת את מפיובושת אל דוד ביום צאתו מירושלים, כדי להערים על דוד ולספר כי מפיובושת שמח על עזיבת דוד את ירושלים.</p>

6. הפרדה של ברזילי מדוד (לב – מ)

לב וברזילי, הגלעדי, ירד, מרגלים; ויעבר את-המלך הירדן, לשלחו את-בירדן (הירדן).
לג וברזילי זקן מאד, בן-שמונים שנה; והוא כלכל את-המלך בשיבתו במחנים, פי-איש גדול הוא מאד. לד ויאמר המלך, אל-ברזילי: אתה עבר אתי, וכלכלתי אתה עמדי בירושלם. לה ויאמר ברזילי, אל-המלך: כמה, ימי שני חיי, פי-אעלה את-המלך, ירושלם. לו בן-שמונים שנה אנכי היום האדע בין-טוב לרע, אם-יטעם עבדך את-אשר אכל ואת-אשר אשמה, אם-אשמע עוד, בקול שרים ושרות; ולמה יהיה עבדך עוד למשא, אל-אדני המלך. לז פמעט יעבר עבדך, את-הירדן-את-המלך; ולמה יגמלני המלך, הגמולה הזאת. לח ישב-נא עבדך ואמת בעירי, עם קבר אבי ואמי; והנה עבדך כמהם, יעבר עם-אדני המלך, ונעשה-לו, את אשר-טוב בעיניך. לט ויאמר המלך, אתי יעבר כמהם, ואני אעשה-לו, את-הטוב בעיניך; וכל אשר-תבחר עלי, אעשה-לך. מ ויעבר כל-העם את-הירדן, והמלך עבר; וישק המלך לברזילי ויברכהו, וישב למקומו.
ברזילי הגלעדי שכלכל את דוד בהיותו בעבר הירדן המזרחי, בא עתה ללוות את דוד ומתוך רצון טוב של דוד על הטובה שגמל עמו ברזילי הגלעדי, ביקש ממנו דוד לבוא עמו לירושלים ואף לכלכל אותו " ... אתה עבור אתי וכלכלתי אותך עמדי בירושלים" (לד), אך ברזילי דחה את הצעת דוד בנימוק " כמה ימי שני חיי? בן שמונים שנה אנוכי... האדע בין טוב לרע... " במשמעות: כמה שנות חיים נשארו לי לחיות, ומה טעם לישיבתו בארמון המלך כשהוא כבר אינו מבחין בין מאכל טוב ומאכל לא טוב, ומתוך רצון להניח את דעתו של המלך הציע כי כמהם בנו ילך עם המלך במקומו " והנה עבדך כמהם יעבור עם אדוני המלך ועשה לו את אשר טוב בעיניך" (לח), ומשם נפרד דוד מברזילי בברכה.

7. הויכוח בין יהודה לישראל בדבר מי יהיו הראשונים להחזירו (לא – מד)

מא ויעבר המלך הגלגלה, וכמהן עבר עמו; וכל-עם יהודה, ויעברו (העברו) את-המלך, וגם, חצי עם ישראל. מב והנה כל-איש ישראל, באים אל-המלך; ויאמרו אל-המלך מדוע גנבוך אחינו איש יהודה, ויעברו את-המלך ואת-ביתו את-הירדן, וכל-אנשי דוד, עמו. מג וישן כל-איש יהודה על איש ישראל, פי-קרוב המלך אלי, ולמה זה חרה לך, על-הדבר הזה: האכול אכלנו מן המלך, אם נשאת נשא לנו. מד וישן איש-ישראל את-איש יהודה ויאמר, עשור-גדות לי במלך וגם-בדוד אני ממה, ומדוע הקלתני, ולא-היה דברי ראשון לי להשיב את-מלפי; ויקש דבר-איש יהודה, מדבר

איש ישראל.

כאמור לעיל היו יהודה הראשונים להעביר את המלך את הירדן, ואף שהצטרפו אליהם מעט משבטי ישראל, נדהמו לראות כל איש מישראל בשעה שבאו להקביל את פני המלך, כי שבט יהודה כבר נמצאים בין המלווים, והטיחו כלפיהם " ... ויאמרו אל המלך מדוע גנבוך אחינו איש יהודה...?" (מב) ותשובת אנשי יהודה לישראל היתה "כי קרוב המלך אלי... האכול אכלנו מן המלך... " (מג), דהיינו אף שהמלך קרוב להם יותר לא זכו לטובת הנאה ממנו, מחמת קרבה זו. לדברי יהודה אלה השיבו ישראל ואמרו " ... עשר ידות לי במלך" (מד), דהיינו שיש לנו עשרה חלקים במלך דוד כנגד עשרה שבטים, ועוד אנו היינו הראשונים להחליט על השבת במלך. בויכוח זה דברי יהודה היו יותר קשים מדברי ישראל, ועולה שמפני שתיקתו של המלך דוד כעסו ישראל, ואחרי שבע בן בכרי שהעז למרוד בדוד.

שמואל ב פרק כ

חלוקת הפרק:

1. מרד שבע בן בכרי – א – ב
2. גורל פילגשי דוד – ג
3. כישלונו של עמשא – ד – ה
4. מות עמשא – ט – יג
5. האשה החכמה מאבל בית מעכה ומות שבע בן בכרי – יד – כב
6. שרי דוד – כג – כו

1. מרד שבע בן בכרי (א – ב)

א וְשֵׁם נִקְרָא אִישׁ פְּלִינֶעַל, וְשֵׁמוֹ שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי--אִישׁ יְמִינִי; וַיִּתְקַע בְּשֹׁפָר, וַיֹּאמֶר אֵין-לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלֶה-לָנוּ בְּבֶן-יִשְׂרָאֵל--אִישׁ לְאֹהֲלָיו, וְיִשְׂרָאֵל. ב וַיַּעַל כָּל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל, מֵאֲחֵרֵי דָוִד, אַחֲרֵי, שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי; וְאִישׁ יְהוּדָה דָּבְקוֹ בַּמֶּלֶךְ, מִן-הַיַּרְדֵּן וְעַד-יְרוּשָׁלַם. עולה כי מרידתו של שבע בן בכרי נבעה, כי דוד נטה ליהודה – אנשי שבטו למרות טענות ישראל, כי עשר ידות להם במלך דוד "ויען איש ישראל את איש יהודה ויאמר עשר ידות לי במלך... ויקש דבר איש יהודה מדבר איש ישראל" (יט, מד), ועוד שאינו גם מלך בן מלך, ולכן חשב כי אין בני ישראל מחויבים להחזיר לו את המלכות, אלא איש לאוהליו ישראל (מלבים)

2. גורל פילגשי דוד (ג)

ג וַיָּבֵא דָוִד אֶל-בֵּיתוֹ, וְיְרוּשָׁלַם, וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת עֲשָׂר-נָשִׁים פְּלִגְשִׁים אֲשֶׁר הֵנִיחַ לְשֹׁמֵר הַבַּיִת וַיִּתְּנֵם בֵּית-מִשְׁמֶרֶת וַיְכַלְכְּלֵם, וְאֵלֵיהֶם לֹא-בָא; וַתִּהְיֶינָה צָרֻרוֹת עַד-יוֹם מָתוֹ, אֲלֻמָּנוֹת חַיּוֹת. את עשר פילגשיו שאבשלום בא אליהן בעצת אחיתופל הראשונה (טז, כ – כג), לקח דוד והניחן בבית והפקיד עליהן שומרים וכלכלן, ולא ידען עוד. מכאן שאין נושאים לא אלמנתו של מלך, ולא גרושתו של מלך.

3. כישלונו של עמשא (ד – ה)

ד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-עַמְשָׂא, הִנֵּנִי-לִי אֶת-אִישׁ-יְהוּדָה שְׁלֵשֶׁת יָמִים; וְאַתָּה, פַּה עֹמֵד. ה וַיִּלֶךְ עַמְשָׂא, לְהִזְעִיק אֶת-יְהוּדָה; וַיִּיחַר (וַיּוֹחֵר), מִן-הַמּוֹעֵד אֲשֶׁר יָעָדוּ. {ס} וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-אַבְיָשִׁי, עֲתָה יָרַע לָנוּ שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי, מִן-אַבְשָׁלוֹם; אַתָּה קַח אֶת-עַבְדֵי אֲדֹנָיְךָ, וְרַדְף אַחֲרָיו--פֶּן-מֵצֵא לּוֹ עֲרִים בְּצָרוֹת, וְהִצִּיל עֵינָיו. ז וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אַנְשֵׁי יוֹאָב, וְהַפָּרְתִי וְהַפְּלָתִי וְכָל-הַגִּבּוֹרִים; וַיֵּצְאוּ, מִירוּשָׁלַם, לְרַדְף, אַחֲרֵי שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי. ח הֵם, עִם-הָאָבֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן, וְעַמְשָׂא, בָּא לְפָנֵיהֶם; וַיּוֹאֵב חָגוֹר מְדוּ לְבָשׁוֹ, וְעָלוּ חָגוֹר חֶרֶב מִצְמַדָּת עַל-מִתְּנֵיו בַּתְּעָרָה, וְהוּא יָצָא, וַתִּפֹּל.

דוד רצה לרדוף אחרי שבע בן בכרי שמרד בו, ביקש מעמשא שר צבאו שמינהו במקום יואב, לאסוף יוצאי צבא מיהודה תוך שלושה ימים, ולהתייצב לפניו, אך משום מה לא עמד עמשא במשימה שהוטלה עליו, ולא הצליח לגייס את הלוחמים בפרק זמן זה. משום כך פנה דוד לאבישי ששימש כנראה סגן שר הצבא, לצאת עם הכוחות המזומנים ולתפוס את שבע בן בכרי שמרד, קודם שיספיק להתבצר באחת מהערים הבצורות.

4. מות עמשא (ט – יג)

ט וַיֹּאמֶר יוֹאֵב לְעַמְשָׁא, הַשְׁלוֹם אִתָּה אַחִי; וַתַּחֲזֵז נִד-יָמִין יוֹאֵב, בְּזִקְן עַמְשָׁא--לְנִשְׁק-לוֹ. י וַעֲמָשָׁא לֹא-נִשְׁמַר בַּחֲרֵב אֲשֶׁר בְּיַד-יוֹאֵב, וַיִּפְּהוּ בָּהּ אֶל-הַחֲמִשׁ וַיִּשְׁפֹּף מַעֲיו אַרְצָה וְלֹא-שָׁנָה לוֹ--וַיָּמָת; וַיּוֹאֵב, וְאֲבִישֵׁי אַחִיו, רָדְף, אַחֲרֵי שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי. יא וְאִישׁ עָמַד עָלָיו, מִנְעָרֵי יוֹאֵב; וַיֹּאמֶר, מִי אֲשֶׁר חָפֵץ בְּיוֹאֵב וּמִי אֲשֶׁר-לְדוֹד--אַחֲרֵי יוֹאֵב. יב וַעֲמָשָׁא מִתְגַּלְל בְּדָם, בְּתוֹךְ הַמְּסֻלָּה; וַיֵּרָא הָאִישׁ פִּי-עָמַד כָּל הָעָם, וַיִּסָּב אֶת-עַמְשָׁא מִן-הַמְּסֻלָּה הַשְּׂדֵה וַיִּשְׁלַף עָלָיו בֶּגֶד, כַּאֲשֶׁר רָאָה, כָּל-הַבָּא עָלָיו וְעָמַד. יג כַּאֲשֶׁר הִגָּה, מִן-הַמְּסֻלָּה--עֵבֶר כָּל-אִישׁ, אַחֲרֵי יוֹאֵב, לְרָדְף, אַחֲרֵי שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי. יואב שיצא אף בלוויית הגיבורים שהיו סרים למרותו, פגש את עמשא בדרך ובעורמה הצליח להרוג את עמשא בשעה שהניח את חרבו על מותניו, וכוונתו היתה שתיפול בקלות באופן שלא ירגיש בה עמשא, ובשעה שהוא הרים אותה שואל בשלום עמשא, מושך לעמשא בזקן כביכול לנשק לו ומשום כך לא נזהר עמשא מן החרב, ועלה בידי יואב להפגיע אותו ולהרגו.

סכום הדו שיח בין האשה החכמה ליואב

יח וַתֹּאמֶר, לְאִמֶּר: דָּבָר יִדְבְּרוּ בְּרֵאשֵׁינָה לְאִמֶּר, שְׂאוֹל יִשְׁאַלוּ בְּאַבְל וְכֵן הַתְּמוּ. שאלתה ליואב היתה, האם תמו כאן דברי התורה שאין יודעים אותם? שלדבריה ידוע וברור כשבאים להילחם על עיר פותחין לדבר עם אנשי העיר דברי שלום, ואם היו שואלים חיל יואב בשלום העיר (אבל בית מעכא), היו מיד בני העיר משלימים עימכם. עוד הוסיפה: **אנוכי שלומי אמוני ישראל**, דהיינו: אנו בני העיר זו שלמים ונאמנים למלך וישראל, ומכאן שרק שבע בן בכרי הוא שמרד ולא הם. **תשובת יואב "חלילה לי אם אבלע ואם אשחית"**

משמעות: כי ישנו בניהם אדם בשם שבע בן בכרי אשר חטא כלפי המקום וכלפי המלך, ומכאן שלא בא להילחם בבני העיר, כי אם לתפוס את שבע בן בכרי לבדו, ואם יתנו אותו לבדו ידע כי כנים דבריהם, שהם אכן משלומי אמוני ישראל, ובחוכמתה פעלה להציל את כל יושבי העיר **"ותבא האשה... החכמה ויכרתו את ראש שבע בן בכרי וישלכו אל יואב ויתקע בשופר ויפוצו מעל העיר איש לאוהליו"**. יש להוסיף כי יואב הרג את עמשא מפני שראה את דוד שונא אותו על הריגת אבשלום, ושהיה רצונו לעשות את עמשא שר הצבא, ומתוך כעסו וקנאתו הרגו (אברבנאל), ומכל מקום לא קילל דוד את יואב ולא נשא קינה על עמשא כאשר קונן בה על המציאות הקשה שהיה דוד שרוי. מרד שבע בן בכרי, והיה ירא וחרד שמא ימרדו בו ישראל בנוסף לפחדו מיואב.

5. האשה החכמה מאבל בית מעכה ומות שבע בן בכרי (יד – כב)

יד וַיַּעֲבֹר בְּכָל-שַׁבָּתֵי יִשְׂרָאֵל, אַבְלָה וּבֵית מַעֲכָה--וְכָל-הַיְבֵרִים; וַיִּקְלְהוּ (וַיִּקְהָלוּ), וַיָּבִיאוּ אֶף אַחֲרָיו. טו וַיָּבִיאוּ וַיַּצְרוּ עָלָיו, בְּאַבְלָה בֵּית הַמַּעֲכָה, וַיִּשְׁפְּכוּ סִלְלָה אֶל-הָעִיר, וַתַּעֲמַד בַּחֲלִי; וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר אֶת יוֹאֵב, מִשְׁחִיתֶם לְהַפִּיל הַחֹמָה. טז וַתִּקְרָא אִשָּׁה חֲכָמָה, מִן-הָעִיר; שָׁמְעוּ שָׁמְעוּ, אֶמְרוּ-נָא אֶל-יוֹאֵב, קָרֵב עַד-הַנְּהָ, וְאִדְבַּרְהָ אֵלָיךָ. יז וַיִּקְרַב אֵלָיָהּ, וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַאֲתָה יוֹאֵב וַיֹּאמֶר אָנֹכִי; וַתֹּאמֶר לוֹ, שָׁמְעוּ דְבָרֵי אִמְתְּךָ, וַיֹּאמֶר, שָׁמְעוּ אָנֹכִי. יח וַתֹּאמֶר, לְאִמֶּר: דָּבָר יִדְבְּרוּ בְּרֵאשֵׁינָה לְאִמֶּר, שְׂאוֹל יִשְׁאַלוּ בְּאַבְל וְכֵן הַתְּמוּ. יט אָנֹכִי, שְׁלָמִי אֶמְוִי יִשְׂרָאֵל; אֲתָה מִבְּקֶשׁ, לְהַמִּית עִיר וְאִם בְּיִשְׂרָאֵל--לְמָה תִּבְלַע, וַתַּחֲלֵת יְהוָה. כ וַיַּעַן יוֹאֵב, וַיֹּאמֶר: חֲלִילָה חֲלִילָה לִי, אִם-אַבְלַע וְאִם-אֲשַׁחֲיֵת. כא לֹא-כֵן הַדְּבָר, כִּי אִישׁ מֵהָר אֶפְרַיִם שְׁבַע בֶּן-בְּכָרִי שָׁמוּ נָשָׂא יָדוֹ בְּמִלְחָה בְּדוֹד--תָּנוּ-אֹתוֹ לְבָדוֹ, וְאַלְכָה מֵעַל הָעִיר; וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-יוֹאֵב, הִנֵּה רָאשׁוֹ מִשְׁלָף אֵלָיךָ בְּעַד הַחֹמָה. כב וַתְּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל-כָּל-הָעָם בַּחֲכָמָתָהּ, וַיִּכְרְתוּ אֶת

ראש שבע בן-בכרי וישלכו אל-יואב, ויתקע בשפר, ויפצו מעל-העיר איש לאהליו; ויואב שב וישלם, אל-המלך.

אשה חכמה מאבל בית מעכה, כשראתה שמחנה יואב הטיל מצור על אבל בית מעכה העיר שבה הסתתר שבע בן בכרי שמרד, חששה מתוצאות המתקפה של יואב על העיר בניסיונו לתפוס את שבע בן בכרי, ונזפה ביואב על שבה "להמית עיר ואם בישראל למה תבלע נחלת ה'?" (יט), ובחכמתה משכנעת את יואב שלא להילחם בתושבי עירה, ולהסתפק בהריגת שבע בן בכרי. שאלה: האם היה במעשה האשה החכמה פסול?

תשובה: רמב"ם, הלכות יסודי התורה – "וכן אם אמרו להם עובדי כוכבים תנו לנו אחד מכם ונהרגו ואם לאו נהרוג כולכם – יהרגו כולם ולא ימסרו להם נפש אחת מישראל ואם יחדוהו ואמרו להם תנו לנו פלוני או נהרוג את כולכם – אם היה מחוייב מיתה (מרד) כשבע בן בכרי יתנו אותו להם, ואם אינו מחוייב מיתה יהרגו כולם ואל ימסרו להם נפש אחת מישראל" מכאן המסקנה, שמעשיה ל האשה החכמה לא עומדים בסתירה להלכה, שהרי שבע בן בכרי היה מורד במלכות בית דוד, ומחוייב מיתה.

6. שרי דוד (כג – כו)

כג ויואב, אל כל-הצבא ישראל; ויבניה, בן-יהויָדע, על-הכרי (הכרתי), ועל-הפּלתי. כד ואדרם, על המס; ויהושפט בן-אחילוז, המזפיר. כה ושיא (ושוא), ספר; וצדוק ואביתר, פהנים. כו וגם, עירא היארי, הנה כהן, לדוד.

צוין מנויים מחדש של בעלי התפקידים לדוד, נבע מהעובדה שדוד שב מחדש למלוך וכאילו נמלך מחדש, ובין המנויים החדשים היה אדורם, שהיה מנוי על גביית המס, שכן עד עתה לא גבה מהם דוד מס, אך משמרדו בו והחזיקו ביד אבשלום הטיל עליהם מס.

שמואל ב פרק כד

חלוקת הפרק

1. מנין ישראל כדרישת דוד – א – ט

2. החרטה ובחירת העונש – י – טז

3. בקשת דוד מהמלאך – יז

4. בניית המזבח בגורן ארונה – יח – כה

1. מנין ישראל כדרישת דוד (א – ט)

א ויסף, אף-יהוה, לחרות, בישראל; ויסת את-דוד בהם לאמר, לך מנה את-ישראל ואת-יהודה.

ב ויאמר המלך אל-יואב שר-החיל אשר-אתו, שוט-נא בכל-שבטי ישראל מִדן ועד-באר שבע, ופקדו, את-העם; וידעתי, את מספר העם.

ג ויאמר יואב אל-המלך, ויוסף יהוה אלהיך אל-העם כהם וכהם מאה פעמים, ועיני אדני-המלך, ראות; ואדני המלך, למה חפץ בדבר הזה.

ד ויחזק דבר-המלך אל-יואב, ועל שרי החיל; ויצא יואב ושרי החיל, לפני המלך, לפקד את-העם, את-ישראל.

ה ויעברו, את-הירדן; ויחנו בערוער, ימין העיר אשר בתוך-הנחל הגד--ואל-יעזר.

ו ויבאו, הגלעדה, ואל-ארץ תחתים, חדשי; ויבאו דנה יען, וסביב אל-צידון.

ז ויבאו, מבצר-צר, וכל-ערי החוי, והכנעני; ויצאו אל-נגב יהודה, באר שבע.

ח וישטו, בכל-הארץ; ויבאו מקצה תשעה חדשים, ועשרים יום--ירושלים.

ט ויתן יואב את-מספר מפקד-העם, אל-המלך; ותהי ישראל שמנה מאות אלף איש-חיל, שלף חרב, ואיש יהודה, חמש-מאות אלף איש.

בשל חטאי ישראל חרה אף ה' בהם, והסית את דוד לספור את ישראל (ולא נתפרש בכתוב סיבת חרון ה'), וכבר התבאר בתורה שכאשר מנו את ישראל בכל זמן היה רק לצורך, וגם התבאר שכשיספרו את ישראל בלא צורך ובלי כופר נפשם, יהיה בהם נגף. ומכאן עולה כי חטא דוד במניין ישראל, היה על שבטח על כוחו ועל רוב עמו ולא לצורך, ומהטעמים הבאים יואב רצה למנוע מדוד למנות את ישראל:

א. הנזק שעלול לקרות מהספירה, דהיינו לנזק שנגרם לריבוי והברכה בדבר המנוי.

ב. שאין בדבר הזה שום צורך "...ואדוני המלך למה חפץ בדבר הזה" (ג)

דברי יואב לא הועילו מול עקשנותו של דוד, ואף שהסתייג מדרישת דוד, יצא ומנה את העם "ויחזק דבר המלך אל יואב... ויצא יואב... לפקוד את העם" (ד)

2. החרטה ובחירת העונש (י – טז)

י ויך לב-דוד אתו, אחרי-כן ספר את-העם; ויאמר דוד אל-יהוה, חטאתי מאד אשר עשיתי, ועתה יהוה העבר-נא את-עון עבדך, כי נסכלתי מאד.

יא ויקם דוד, בבקר; ודבר-יהוה, היה אל-גד הנביא, חזה דוד, לאמר.

יב הלוך ודברת אל-דוד, כה אמר יהוה--שלש, אנכי נוטל עליך: בחר-לך אחת-מהם, ואעשה לך.

יג ויבא-גד אל-דוד, ויגד-לו; ויאמר לו התבוא לך שבע שנים רעב בארץך אם-שלשה חדשים נסך לפני-צריך והוא רדףך, ואם-היות שלשת ימים דבר בארץך--עתה דע וראה, מה-אשיב שלחי דבר.

יד ויאמר דוד אל-גד, צר-לי מאד; נפלה-נא ביד-יהוה כי-רבים רחמו, וביד-אדם אל-אפלה.

טו ויתן יהוה דבר בישראל, מהבקר ועד-עת מועד; וימת מן-העם, מדין ועד-באר שבע, שבעים אלף, איש.

טז וַיִּשְׁלַח יְדֹוּ הַמֶּלֶאךָ יְרוּשָׁלַם, לְשַׁחֲתָהּ, וַיִּנְחָם יְהוָה אֶל-הַרְעָה, וַיֹּאמֶר לַמֶּלֶאךָ הַמִּשְׁחִית
בְּעַם רַב עֵתָה הָרַף יְדָךְ; וַיִּמְלֹאךָ יְהוָה הַיָּהּ, עִם-גֶּרְן הָאוֹרֵנָה (הָאֲרוֹנָה) הַיְבִסִי.

לאחר ספירת העם עלתה חרטה בלב דוד, ומבקש מה' שיסלח "... ויאמר דוד אל ה' חטאתי
מאוד... ועתה ה' העבר נא את עוון עבדיך..." (י). מבואו של גד הנביא בשליחות ה' אליו,
התבאר כי אין רצון ה' לסלוח לו, והנביא הוסיף להציע לדוד לבחור אחד משלושת העונשים
הבאים:

א. שבע שנות רעב בארץ.

ב. שלושה חודשים מנוסה בקרב.

ג. שלושה ימי דבר (מגפה) בארץ.

ודוד מתוך הכרה כי עדיף שהעונש יתבצע על ידי ה', בעל הרחמים, בחר בעונש הדבר (מגיפה)
"ויאמר דוד... נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו, וביד אדם אל אפולה" (יד). מהמגפה שפקדה
את ישראל, נפלו שבעים אלף.

3. בקשת דוד מהמלאך (יז)

יז וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-יְהוָה בְּרָאתוֹ אֶת-הַמֶּלֶאךָ הַמַּכָּה בְּעַם, וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִי חָטָאתִי וְאֲנִי הָעֹוִיתִי,
וְאֵלֶּה הַצָּאן, מָה עָשׂוּ: תְּהִי נָא יְדָךְ בִּי, וּבְבֵית אָבִי.

בראות דוד את המלאך המשחית מגיע אל עיר ציון – עיר דוד בקרבת גורן ארונה, מקום המקדש כדי
להמשיך בהרג את אנשי ירושלים. ביקש ממנו להפסיק, והוסיף לבקש מה' שיעניש אותו ואת
משפחתו, ולא יוסיף להכות בעם, שהרי הוא חטא ולא העם.

4. בניית המזבח בגורן ארונה (יח – כה)

יח וַיָּבֵא-גַד אֶל-דָּוִד, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיֹּאמֶר לוֹ, עֲלֵה הַקָּמָ לַיהוָה מִזְבֵּחַ, בְּגֶרְן, אַרְנִיָּה
(אֲרוֹנָה) הַיְבִסִי.

יט וַיַּעַל דָּוִד כְּדָבַר-גַּד, כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה.

כ וַיִּשְׁקֹף אֲרוֹנָה, וַיִּרְא אֶת-הַמֶּלֶךְ וְאֶת-עַבְדָּיו, עֹבְרִים, עָלָיו; וַיֵּצֵא אֲרוֹנָה, וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ אַפְיוֹ
אֲרָצָה.

כא וַיֹּאמֶר אֲרוֹנָה, מִדּוּעַ בָּא אֲדֹנָי-הַמֶּלֶךְ אֶל-עַבְדָּו; וַיֹּאמֶר דָּוִד לַקְּנֹת מַעֲמָךְ אֶת-הַגֶּרְן, לַבְּנוֹת
מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וְתַעֲצַר הַמַּגָּפָה, מֵעַל הָעָם.

כב וַיֹּאמֶר אֲרוֹנָה אֶל-דָּוִד, יִקַּח וַיַּעַל אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו; רֵאה הַבֶּקֶר לַעֲלֵה, וְהַמֵּרְגִים וְכָלִי
הַבֶּקֶר לַעֲצִים.

כג הַכֹּל, נָתַן אֲרוֹנָה הַמֶּלֶךְ--לַמֶּלֶךְ; וַיֹּאמֶר אֲרוֹנָה אֶל-הַמֶּלֶךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִרְצֶךָ.

כד ויאמר המלך אל-ארוֹנה, לא כִּי-קִנּוּ אֶקְנֶה מֵאוֹתָךְ בְּמַחִיר, וְלֹא אֶעֱלֶה לַיהוָה אֱלֹהֵי, עֲלוֹת חֲנָם; וַיִּקֶן דָּוִד אֶת-הַגֶּרֶן וְאֶת-הַבֶּקֶר, בְּכֶסֶף שְׁקָלִים חֲמִשִּׁים.

כֹּה וַיִּבֶן שֵׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וַיַּעַל עֲלוֹת וּשְׁלָמִים; וַיַּעֲתֵר יְהוָה לְאַרְצָךְ, וְתַעֲצֵר הַמַּגְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל.

אחר שנאות המלאך ולא השחית את ירושלים, ביקש גד הנביא מדוד לבנות מזבח בגורן ארוֹנה היבּוּסִי, ועולה שבקשת גד מדוד באה מצד המלאך שאמר לו כן "ומלאך ה' אמר ה' אמר אל גד לאמר לדוד כי יעלה דוד להקים מזבח לה' בגורן ארוֹן היבּוּסִי" (דברי הימים א, כא, יח), בכך הכין רפואה למכה דהיינו שעל ידי בניית המזבח והקרבת קרבנות, תעצר המגפה. לאחר מכן דוד קנה את גורן ארוֹנה, למרות שארוֹנה רצה לתת לדוד את הגורן ואת הבקר במתנה, אחר זאת בנה דוד את המזבח, הקריב עליו קרבנות וגרם בכך להפסקת המגפה "ותעצר המגפה מעל ישראל"

חלוקת הפרק:

1. לשון הרע של ציבא על מפיבושת – א – ד
2. קללת שמעי בן גרא ותגובת דוד – ה – יג
3. הצטרפות חושי הארכי יועץ דוד לאבשלום – יז – יט
4. עצות אחיתופל – כ – כג

1. לשון הרע של ציבא (עבד שאול) על מפיבושת (א – ד)

א וְדָוִד, עֶבֶר מַעֲט מִהֶרָאֵשׁ, וְהִנֵּה צִיבָא נֹעַר מִפִּיבּוֹשֶׁת, לִקְרָאתוֹ; וַצִּמְד תְּמָרִים תְּבַשִּׂים, וַעֲלִיָּהֶם מֵאֲתָנִים לֶחֶם וּמֵאָה צְמוּקִים וּמֵאָה קִיץ--וְנֹבֵל יַיִן. ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-צִיבָא, מָה-אֵלֶּה לָךְ; וַיֹּאמֶר צִיבָא הַתְּמוֹרִים לְבֵית הַמֶּלֶךְ לְרֹכֵב, וְלֵהֲלַחֵם (וְהַלְחָם) וְהַקִּיץ לְאֹכֹל הַנְּעָרִים, וְהַיַּיִן, לְשִׂתוֹת הַיָּעָף בַּמִּדְבָּר. ג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, וְאַיִה בֶן-אֲדֹנָיָה; וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל-הַמֶּלֶךְ, הִנֵּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם--כִּי אָמַר, הַיּוֹם יָשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת מַמְלָכוֹת אָבִי. ד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, לְצִבָּא, הִנֵּה לָךְ, כָּל אֲשֶׁר לְמִפִּיבּוֹשֶׁת; וַיֹּאמֶר צִיבָא הַשְׂתַּחֲוִיתִי, אֲמַצְא-תָן בְּעֵינָיָה אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ.

בעת צאת דוד מירושלים, הביא ציבא מזון רב על זוג לדוד כדי לקחת עמו, וכשדוד שאול את ציבא שהיה עבד שאול, מדוע מפיבושת לא עמד? ענה ציבא בשקר ואמר שמפיבושת בחר להישאר בירושלים, מתוך צפייה שעם ישראל יחזירו אותו למלכות במקום דוד, כשבפועל מפיבושת לא בא כי הוא נכה, וציבא לא רצה לקחתו עמו. תגובת דוד: דוד האמין לדברי ציבא, ופסק שכל הרכוש של מפיבושת יעבור לציבא.

הערה: דוד התייחס שלש פעמים והחליט החלטות בעניין נחלת שאול:

בראשונה: נתן אותה למפיבושת. (שמואל ב, ט, ט)

בשניה: העביר אותה לציבא. (שמואל ב, טז, ד)

בשלישית: קבע לחלק אותה בין ציבא למפיבושת. (שמואל ב, ט, ל)

2. קללת שמעי בן גרא ותגובת דוד (ה – יג)

ה וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד, עַד-בְּחֹרִים; וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית-שָׁאוּל, וְשָׁמוּ שְׁמֵעִי בֶן-גֵּרָא, יוֹצֵא יָצוּא, וּמִקְלָל. ו וַיִּסְקַל בְּאֲבָנִים אֶת-דָּוִד, וְאֶת-כָּל-עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד; וְכָל-הָעָם, וְכָל-הַגִּבּוֹרִים, מִיַּמִּינוֹ, וּמִשְׂמָאלוֹ. ז וְכֹה-אָמַר שְׁמֵעִי, בְּקִלְלוֹ; צֵא צֵא אִישׁ הַדְּמִים, וְאִישׁ הַבְּלִיעֵל. ח הַשִּׁיב עֲלֶיךָ יְהוָה כֹּל דְּמֵי בֵּית שָׁאוּל, אֲשֶׁר מָלַכְתָּ תַּחְתּוֹ, וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת-הַמְּלוּכָה, בְּיַד אַבְשָׁלוֹם בְּנֶךְ; וְהִנֵּה, בְּרַעְתָּךְ, כִּי אִישׁ דְּמִים, אָתָּה. ט וַיֹּאמֶר אַבְיָשִׁי בֶן-צְרוּיָה, אֶל-הַמֶּלֶךְ, לָמָּה יִקְלַל הַסֵּלֶב הַזֶּה, אֶת-אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ; אֲעַבְרָה-נָא, וְאֶסִּירָה אֶת

ראשו. י ויאמר המלך, מה-לי ולכם בני צריה; כי (פה) יקלל, וכי (פי) יהנה אמר לו קלל את-דוד, ומי יאמר, מדוע עשיתה כן. יא ויאמר דוד אל-אבישי ואל-פל-עבדיו, הנה בני אשר-יצא ממעי מבקש את-נפשי; ואף פי-עתה בן-הימיני, הנחו לו ויקלל--פי אמר-לו, יהנה. יב אולי יראה יהנה, בעוני (בעיני); והשיב יהנה לי טובה, תחת קללתו היום הנה. יג וילך דוד ואנשיו, בדרך; ושמעיה הלך בצלע החר לעמתו, הלך ויקלל, ויסקל באבנים לעמתו, ועפר בעפר.

בעת שעזב דוד את ירושלים ובא לבחורים (שם מקום), יצא שמעי בן גרא משבט בנימין ממשפחת בית שאול, והחל לסקול באבנים את דוד ואנשיו, והוסיף לקלל וכינה אותו "איש הדמים ואיש הבליעל", ולדבריו כל הקורות את דוד זה מפני שמגיע לו, מפני שלקח את מלכות שאול. ממשמע אבישי את שמעי בן גרא מקלל, רצה להרגו "ויאמר אבישי למה לקלל... אעברה נא ואסירה את ראשו" (ט), אך דוד מסרב ואומר כי אם שמעי בן גרא מקלל אותו, הרי זה מרצון ה' ואולי ה' ירחם עליו בזכות קללת שמעי, בעת שיראה ה' אותו סובל.

3. הצטרפות חושי הארכי יועץ דוד לאבשלום (יז – יט)

יז ויבא המלך וכל-העם אשר-אתו, עיפים; וינפשו, שם. טו ואבשלום, וכל-העם איש ישראל, באו, ורושלו; ואחיתפל, אתו. טז ויהי, פאשר-בא חושי הארכי רעה דוד--אל-אבשלום; ויאמר חושי אל-אבשלום, יחי המלך יחי המלך. יז ויאמר אבשלום אל-חושי, זה חסדך את-רעה; למה לא-הלכת, את-רעה. יח ויאמר חושי אל-אבשלום, לא, פי אשר בחר יהנה והעם הנה וכל-איש ישראל--לא (לו) אהיה, ואתו אשב. יט והשנית, למי אני אעבד--הלוא, לפני בנו: פאשר עבדתי לפני אביה, כן אהיה לפניך. אחר שעזב דוד את ירושלים ונכנס אליה אבשלום בנו, ביקש חושי הארכי בעורמה להצטרף לאבשלום, כשכל רצונו לשמש כמרגל בבית אבשלום ולהודיע את הקורות בירושלים לדוד, ואכן בעת פגישתם קרא חושי לאבשלום וברכו יחי המלך יחי המלך" (טז), ולשאלת אבשלום אותו "למה לא הלכת עם רעך" (דוד) (יז), ענה חושי הארכי כי בחר להצטרף אליו מהנימוקים הבאים: א. ה' והעם בחרו בכ (יח). ב. עלי לעבוד לבן המלך דוד (לך), כפי שהייתי עם דוד (יט).

4. עצות אחיתופל (כ – כג)

כ ויאמר אבשלום, אל-אחיתפל: קבו לכם עצה, מה-נעשה. כא ויאמר אחיתפל, אל-אבשלום, בוא אל-פלגשי אביה, אשר הנית לשמור הבית; ושמע כל-ישראל, פי-נבאשת את-אביה, וחקוקו, ידי כל-אשר אתה. כב ויטו לאבשלום האהל, על-הגג; ויבא אבשלום אל-פלגשי אביו, לעיני כל-ישראל. כג ועצת אחיתפל, אשר יעץ בימים ההם, פאשר ישאל- (איש), בדבר האלהים; כן כל-עצת אחיתפל, גם-לדוד גם לאבשלום. משבא אבשלום לירושלים הציע אחיתופל לאבשלום לבוא אל פלגשי אביו, שדוד השאיר לשמור על הבית כדי שהעם יכיר סופית, כי הקרע בין אבשלום לדוד הוא מוחלט וסופי ובכך יצטרפו עוד ועוד לאבשלום, ואכן אבשלום בא אל פלגשי אביו באוהל על הגג לעיני כל ישראל, ובכך התקיימו דברי נתן על דוד, בשל חטאו בבת שבע.